

”Sehä on iha ku tulis toiseen kotiin”

NUORTEN KOKEMUKSIA AVOIMEN PUNAISEN PUOLEN TOIMINNASTA
KERAVAN NUORTEN PYSÄKILLÄ

Anneli Saaretmaa
Opinnäytetyö, syksy 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
DIAK, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK)
+ diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Saaretmaa, Anneli. ”Sehä on iha ku tulis toiseen kotiin”. Avoin toimintamalli Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkillä. Syksy 2014, 54 sivua, 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto. Sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tehtävänä oli kuvailla Keski-Uudenmaan ennaltaehkäiseviin mielenterveys- ja päihdeongelmiin erikoistuneen Keravan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen toimintaa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia kokemuksia kävijöillä oli Avoimen puolen toiminnasta, sekä miten toiminta vaikuttaa nuorten voimaantumiseen. Tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka perusteella avoimen Punaisen puolen toimintaa voitaisiin kehittää Pysäkillä.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka aineistona ovat seitsemän kävijän teemahaastattelut. Avoimen puolen kävijöiden haastattelut tehtiin kesäkuussa 2012 Keravalla Nuorten Pysäkin ryhmätiloissa. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Tulosten esittämisessä pyrittiin siihen, että haastateltujen oma ääni tulisi kuuluviin.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kävijöiden käsitykset toiminnasta liittyvät vahvasti yhteisöllisyyden teemoihin. Näitä ovat osallisuus, dialogisuus, vapaaehtoisuus, tasavertaisuus sekä sitoutuneisuus. Yhteisöllisyys koetaan yhteisissä tilanteissa kokoontumalla Nuorten Pysäkin avoimelle ammatillisesti ohjatulle Punaiselle puolelle.

Tutkimuksen tuloksista selviää, että kävijöiden kokemukset omasta voimaantumisesta ovat kasvattaneet heitä, jopa täysi-ikäiseksi saakka. Nuorten Pysäkin avoimen puolen toiminta on ollut merkittävä tekijä nuorten kasvussa sekä kehityksessä. Yhden oven palvelumuoto on ollut haastatelluille helppo ja mielekäs tapa saada apua huoliin tai ongelmiin. Keravan Nuorten Pysäkillä on ainutlaatuinen nuorten neuvomiseen, auttamiseen sekä hoitoon keskittyvä toimintamalli, jonka avulla kävijät saavat nopeasti tai välittömästi neuvoja ongelmiansa ratkaisuun tai ensisijaisen tiedon, mistä muualta voisivat hakea apua Pysäkin henkilöstön kanssa.

Tutkimustuloksia arvioitaessa toiminnan kehittämisen kohteita ei varsinaisesti löytynyt. Haastateltavat olivat pääsääntöisesti toimintaan tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Tätä toimintamallia toivoisin kehitettävän valtakunnallisella tasolla, sillä opinnäytetyöni osoittaa sen tuottavan hyviä tuloksia.

Asiasanat: yhteisöllisyys, osallisuus, dialogisuus, voimaantuminen, vertaistuki

ABSTRACT

Saaretmaa, Anneli.

Experiences of communality: preventing young people's mental health and substance abuse in Kerava. 54p., 3 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2014. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this study was to explore and describe the communal activity of Nuorten Pysäkki in Kerava. Nuorten Pysäkki is specialized in the prevention of mental health and substance abuse problems of young people. The first aim of this study was to determine what kind of experiences the visitors had concerning the activity, and how the activity affected the empowerment of young people. The second aim of this study was to find out how the sense of communality should be developed.

This thesis was a qualitative research. The method used in collecting the data was semi-structured theme interview and the method used in analysing the data was content analysis. The research material consisted of seven interviews and it was transcribed into 81 pages of research data. People interviewed were young people at Nuorten pysäkki and the interviews were carried out during June 2012.

When analysing the data, community came up as a dominant theme in relation to the other themes. The results showed that inclusion, dialogue, voluntariness, equality and commitment were strongly related to community. For young people, community was seen as a place where one felt acceptance from others and had a common interest.

The interviewees were generally satisfied or very satisfied. These kinds of places could be more developed at a national level as this thesis shows good results can be achieved there.

Keywords: community, inclusion, dialogue, empowerment, peer support

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	6
2 YHTEISÖ JA YHTEISÖLLISYYS	8
2.1 Yhteisö-käsitteen merkitys	9
2.2 Yhteisöllisyys	10
2.3 Yhteisökasvatus.....	11
2.4 Sosiaaliset suhteet.....	12
2 VUOROVAIKUTUS	13
2.1 Dialogisuus	14
2.2 Osallisuus	17
2.3 Voimaantuminen	18
3 KESKI-UUDENMAAN NUORTEN PYSÄKKI.....	19
3.1 Avoin Punainen puoli	20
3.2 Henkilökunta Punaisella Puolella	21
3.3 Avoimen Punaisen puolen kävijät	21
3.4 Nuorten Pysäkin Sininen puoli	22
3.6 Nuorten Pysäkin yhteistyökumppanit	24
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite.....	25
4.2 Tutkimuskysymykset.....	25
4.3 Tutkimusmenetelmä.....	26
4.3 Aineiston keruu	27
4.4 Aineiston analyysi	28

5 TUTKIMUSTULOKSET	30
5.1 Taustatiedot.....	30
5.2 Yhteisöllisyyden kokemukset	31
5.2.1 Dialogisuuden ja osallisuuden kokemukset	32
5.2.2 Voimaantumisen ja sitoutuneisuuden kokemukset	35
5.2 Kehittämissuhteita haastattelujen perusteella	37
6 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	38
7 POHDINTA.....	39
7.1 Opinnäytetyöprosessi	40
7.2 Tutkimustulokset	40
7.3 Ammatillinen kasvu	43
LÄHTEET	45
LIITTEET	51

1 JOHDANTO

Osallisuus ja vuorovaikutus kasvattavat lapsia sekä nuoria. Sosiaalisuus on luontaista yhteiskunnan aktiivisille ja täysivaltaisille jäsenille. Erityisen uhkan sosiaalisuudelle asettaa syrjäytyminen. Yhdessä toimiminen, yhteisten asioiden jakaminen sekä erilaisuuden sietäminen antavat nuorille suotuisia toimintatapoja tulevaisuutta varten. Yhteisölliset toimintamallit kehittävät yhteistä hyvinvointia.

Opinnäytetyöni tekemistä voisi verrata kehityskertomukseen. Tämä kehitysmatka alkoi jo nuoruudessani, kun valitsin erilaisia kerhoja sekä muita tapoja vuorovaikutukseen muiden kanssa. Opinnäytetyöni aiheenvalintaan vaikuttivat erityisesti neljä täysi-ikäistä lastani. Heidän ystäviensä elämäntilanteet sekä omat kokemukset aikuiseksi kasvamisesta antoivat monia erilaisia näkökulmia aiheeseen. Opinnäytetyöni aiheenvalintaan ovat vaikuttaneet nyky-yhteiskunnassa vallitseva nuorten lisääntynyt pahoinvointi sekä työttömyys.

Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkin toimintamalli on keskeisessä palvelutehtävässä nuorten ennaltaehkäisevässä mielenterveys- ja päihdetyössä Keravalla. Alle 18-vuotiaiden Nuorten Pysäkin Punaisen puolen kokoontumistila on erittäin yhteisöllinen ammattihenkilöstön ohjauksessa ja valvonnassa. Tutkimustehtävänä on kuvata nuorten kokemuksia avoimen Punaisenpuolen toiminnasta. Tutkimuksen tarkoituksena on etsiä vastauksia, miten avoimen Punaisen puolen nuoret kävijät kokevat toiminnan yhteisöllisyyden. Tavoitteena on etsiä keinoja, miten nuorten kävijöiden mielestä toimintaa voitaisiin kehittää. Keravan Nuorten Pysäkin avoin toimintamalli on uniikki ammatillisesti johdettu työmalli, josta ei ole koskaan aikaisemmin tehty vastaavia tutkimuksia.

Opinnäytetyössäni pohdin mahdollisuuksia Pysäkin avoimen puolen toiminnan kehittämiseen. Tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka perusteella voidaan kehittää yhteisöllistä toimintaa Pysäkillä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan liittyvien toimenpiteiden tulisi olla mahdollisimman avoimia ja julkisia, jotta niistä pysyttäisiin yhä enemmän julkisesti keskustelemaan. Keski-Uudenmaan Nuorten

Pysäkki tarjoaa erimerkillisen mahdollisuuden avoimuudessaan sekä yhteisöllisyydessään myös julkiseen keskusteluun.

Nuoret keskustelevat asioista usein hyvin avoimesti kysellen, ihmetellen sekä uteliaasti tarvitsevat tukea sekä tietoa. Nuorten Pysäkin Punaisen avoimen puolen tavoitteena ovat nuorten samanarvoisuuden kokemukset ja oman äänen kuuluville saaminen. Nuoria on autettava ilmaisemaan tunteensa ja ajatuksensa turvallisella maaperällä. Tähän muiden nuorten osallisuus tarjoaa mahdollisuuden.

Aiheen opinnäytetyöhöni sain Mielenterveys ja Päihde – opintojakson aikana (18.10. – 10.12.2010) ollessani ohjaajaharjoittelijana Nuorten Pysäkin Punaisella avoimella puolella. Punainen matalan kynnyksen puoli toimii nuorten avoimena ja yhteisöllisenä kokoontumistilana. Punaisella puolella on aina vähintään yksi työntekijä, jonka kanssa nuoret voivat jutella mieltään askarruttavista asioista sekä saada neuvontaa ja ohjausta esimerkiksi virasto-, koulu- ja asuntoasioissaan. Nuoret voivat käydä Punaisella puolella vapaasti ilman ajanvaraus- ta. Harjoitteluajanani avoimen puolen hektisyys sekä samalla stabiilius tekivät minuun vaikutuksen ja samalla herättivät mielenkiinnon toimintamallin tutkimiseen. Alkusysäyksen tälle aihevalinnalle antoi oma ammatillinen ja eettinen pohdintani liittyen nuorten vaikeuksiin ja mahdollisuuksiin selvitä ongelmiansa kanssa. Lähdin etsimään vastauksia yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen kautta. Työharjoitteluni aikana mietin erittäin usein, miten näiden avoimen puolen nuorten elämä oli ajautunut niihin tilanteisiin missä he olivat ja miten he kokivat avoimen puolen toiminnan hankalissa elämäntilanteissaan.

Nuorille yhdessä tekeminen ja yhteisen kiireettömän ajan jakaminen oli luontevaa. Nuorten Pysäkin avoimen puolen käyttäjät eivät välttämättä ole Pysäkin avoimelle puolelle tullessaan ammattiapua hakemassa, joten Punainen puoli voisi toimia heille ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä tietoa jakavana ohjauksena ja neuvontana. ”It takes a village to raise a child” on tuttu lause meille monelle. ”Kiva tulla Pysäkille, ku tääll on kaikki kaverit” –lause synnyttää yhteisen mielihyvän tunteen. Tästä syntyi idea opinnäytetyöhöni syksyllä 2010.

2 YHTEISÖ JA YHTEISÖLLISYYS

Yhteisöön kuuluminen on jäsenyyttä. Jäsenet tuntevat toisensa, kuuluvat tiiviisti samaan yhteisöön ja ovat henkilökohtaisesti tekemisessä toistensa kanssa. Ihmillinen vuorovaikutus on yhteisöllisyyden perusidea. Jäseneksi itsensä tunteminen luo turvallisuuden tunnetta. Yhteisön ulkopuolelle jääminen tuntuu rangaistukselta. Yhteisöhenki on tärkein ominaisuus voimaantumiselle sekä sosiaalisen pääoman kehitykselle. (Hyyppä 2002, 25.)

Yhteisöllisyys on ilmiö, joka kehittyy yhdessä tekemisen pohjalta. Yhteisön jäsenten yksilöllinen identiteetti muodostuu toiminnassa ja tuloksena saattaa olla toiminnallinen yhteisö. Yhteenkuuluvuuden tunne ryhmän jäsenten tietoisuudessa vahvistuu, jonka seurauksena symbolinen yhteisyys vahvistaa ryhmäidentiteettiä. (Lehtonen 1990, 23.) Yhteisöllisyyden tunne lisää oman identiteetin kasvua ryhmässä. Oma paikka yhteisössä antaa yhteen kuulumisen tunteen sekä ymmärryksen toisiin yhteisön jäseniin yhdessä jaettujen merkitysten kautta. (Thitz 2013, 22.)

Toiminnallinen kasvatusyhteisö on Lehtosen (1990, 23–26) mukaan kehittynyt vuorovaikutuksen ja yhdessä toimimisen seurauksena. Yhteisössä muotoutuvat jäsenten väliset käyttäytymissäännöt, moraaliset sitoumukset, normit, sanktiot sekä sisäiset hierarkiat. Toiminnallisessa yhteisössä jäsenellä on vapaus valita, miten käyttäytyy sekä sietääkö poikkeavaa käytöstä. Yhteisölle on ominaista myös samankaltaiset säännöt muukalaisten – ei-jäsenten kanssa toimimiselle. (Kaipio 1995, 60.)

Diakonian palvelutyön lähtökohtana voidaan pitää ihmisen luomista toisten yhteyteen, yhteisöön, missä autetaan toisia. Diakoniatyön idea on lähimmäisen rakastaminen, Vanhan Testamentin lähimmäinen tarkoittikin lähinnä oman kansan jäsentä. Vanhassa Testamentissa diakonia tarkoittaa erityisesti keskittymistä köyhiin ja sorrettuihin, vähempi- ja heikompiosaisiin. (Suomen ev.lut.kirkko 2014.)

2.1 Yhteisö-käsitteen merkitys

Yhteisö-käsitteen perustana voivat olla erityyppiset rajat ja rajojen sisäpuolelle jäävät samankaltaisuudet. Jokin yhteinen asia yhdistää. Yhteisöt voivat olla paikallisia tai yhteiseen ominaisuuteen perustuvia. Yhteisyys voi perustua sukuun, kiinnostuksen kohteisiin, asenteisiin, toimintoihin, tunne-elämään, ajankäyttöön tai harrastuksiin. Yhteisöjä voidaan luokitella hoitoyhteisöihin ja vuorovaikutuksen luonteen mukaan aatteellisiin yhteisöihin. (Lehtonen 1990, 15.)

Yhteisöllisyys tarkoittaa ihmisten keskinäistä yhteenkuuluvuutta sekä yhteisen solidaarisuuden kehittymistä. Ihmiselle on luontaista tuntea sympatiaa toista ihmistä kohtaan tai toisen ihmisen puolesta. Sympatiaan perustuu altruismi (ihmisrakkkaus) sekä moraalitieteellinen moraali. Ihminen kykenee aitoon moraaliseen toimintaan tunniessaan sympatiaa muita ihmisiä kohtaan. Ihmisen tarvehierarkiateorian mukaan ihmiselle on luonteenomaista liittyä muihin ja kuulua erilaisiin yhteisöihin. Tällöin sympatia laajenee yhteenkuuluvuudeksi ja ilmenee yhteisöllisinä arvoina. (Pentti 2003, 106–107.)

Yhteisöllisyys (vuorovaikutusjärjestelmä) viittaa sosiaalisen vuorovaikutuksen ominaisuuteen, tapaan tai toimintaperiaatteeseen. Konkreettinen toiminta johtaa symbolisen yhteisyyden kehittymiseen, joka vastaavasti vaikuttaa vahvistavasti yhteisöllisten vuorovaikutusmuotojen kehittymiseen. (Lehtonen 1990, 23-26.)

Ryhmädynamiikka koostuu jäseniensä käyttäytymisestä sekä ryhmän jäsenten välisistä suhteista toisiinsa. Sosiaalinen paine velvoittaa ryhmää käyttäytymään samankaltaisesti. Tietyt normit säätelevät ryhmän tapoja. Ajattelu on samantyyppistä sekä odotukset yhdenmukaisia. Toisenlainen käyttäytyminen vaikuttaa suoraan ryhmän tai jäsenen käytökseen. Rikkomukset yhteisiä sääntöjä kohtaan ansaitsevat rangaistuksen tai varoituksen. Yhteisöllisyyteen vaikuttaa ryhmän yhteishengen ilmapiiri. Ryhmän tulisi antaa jäsentensä toimia vapaaehtoisesti ja itsenäisesti. (Tomperi & Niemelä 2003, 29.)

2.2 Yhteisöllisyys

Yhteisöt ovat monimuotoisia, epämääräisiä ja vaikeaselkoisia toisinaan. Niitä on vaikea määritellä ja yhteisöllisyys on hankala käsite. Yhteisö voi olla ihmisten vuorovaikutusta sekä viitata yhteisön jäsenten suhteisiin sekä siihen mikä heille kaikille on yhteistä ja arvokasta. Sosiologisten yhteisötutkimusten kohteena ovat ryhmämuodostelmat ja niiden vuorovaikutus. (Lehtonen 1990, 17.)

Mitä tiiviimpi toimijoiden verkosto on, sitä enemmän siihen kertyy sosiaalista pääomaa. Sosiaalinen pääoma edistää yhteisön hyvinvointia, joten pääasiassa yhteisen hyvän rakentaminen on painopisteenä. Yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman käsitteiden liittäminen toisiinsa ei ole Hyypän mukaan ongelmaton. Vuorovaikutuksen ja keskinäisen yhteenkuuluvuuden arviointi on helpompaa. (Hyypä 2002, 53–56.) Heikko yhteisöllisyys ja vähäinen sosiaalinen osallistuminen liittyy kuolleisuuden lisääntymiseen. Vapaaehtoisen harrastustoiminnan lisääminen pidentää elinikää ja parantaa terveyttä. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen pääoma lisää yksilön liikuntaa sekä vähentää riskikäyttäytymistä. (Hyypä 2002, 60.)

Yhteisön arvot asettuvat tiettyyn järjestykseen kirjoittamattomilla säännöillä ja niistä tehdään yhteiset käyttäytymissäännöt ja normit. Arvot antavat laajempaa näkökulmaa ihmisten väliseen elämään sekä voimaa kohdata vaikeuksia ihmisten välisissä kanssakäymisissä. Yhteisöllisyys tukee arvotietoisuuden ihmisyden kehitystä. (Puolimatka 2011, 216–217.)

Hoivaava yhteisöllisyys on hyvin lähellä auttamista korostavaa seurakunta-diakoniaa. Kristityillä on yhteinen pappeus jo kasteessa annettuna, joten yhteisöllinen toiminta kuuluu jo tämänkin kautta kaikille seurakunnan jäsenille. Diakonia on oleellista koko kirkon toiminnalle. Diakonia kuuluu uskossaan sellaiseen yhteisöllisyyteen, missä evankeliumi ja rakkaus vaikuttavat samanaikaisesti. (Kirkkohallitus 2010, 3.)

2.3 Yhteisökasvatus

Idea yhteisökasvatuksesta liitetään usein Kalevi Kaipioon. Hän kehitteli yhteisöllistä kasvatustilaa sosiaalisesti sopeutumattomille pojille 1970-luvulla. Kaipio (1999) käsittelee väitöskirjassaan yhteisökasvatuksen peruseriaa ja mahdollisuuksia sekä tutkii kasvattajien ja vertaisten merkitystä yhteisöllisyyden syntyyn. Kaipio näkee persoonallisuuden kehityksen tai muutoksen jatkuvana prosessina yksilön ja ympäristön välillä vuorovaikutuksen avulla. Näin ollen jokainen vuorovaikutustilanne on vaikuttamassa yksilön persoonallisuuteen sekä minäkuvaan. Yhteisökasvatuksellisessa yhteisössä asetetaan uudet tavoitteet aina uusien lähtökohtien mukaan. Kasvatuksellisen yhteisön toiminta on jatkuvaa kehitys- ja muutosprosessia. (Kaipio 1999, 16.)

Keskeistä yhteisökasvatuksessa on vastuun ja vaikuttamismahdollisuuksien jakaminen jokaiselle ryhmän – yhteisön jäsenelle, jolloin kasvattaja ei päästä toiminnasta yksinään. Käytännössä on mahdollisuus vastuun kantamisen opetteluun. Kaikki ovat vastuussa toisistaan sekä yhteisestä hyvinvoinnista. Tällaista yhteisökasvatusta toteutetaan erityisesti laitousyhteisöissä, päihde- ja huume-kuntouksessa sekä lastensuojelussa. Ideaa on viety eteenpäin myös kouluihin ja päiväkoteihin. (Hämäläinen & Nivala 2008, 159.)

Yhteenkuuluvuuden tunne on tärkeä edellytys uuden oppimiselle yhteisöissä. Opettajan rooli on merkittävä, sillä hänen tehtävänä on pitää yhteisö koossa. Samalla kun yhteenkuuluvuuden tunne innostaa jäseniä oppimaan uutta, se edistää myös yhteistoiminnan kehittymistä ja sosiaalista oppimista. (Hännikäinen 2006, 128.)

Yhteisöt antavat oppimiselle vuorovaikutuksellisen tilan, jossa osallisuus ja vertaiskulttuuri vaikuttavat. Yhteinen toiminta kiinnittää jäsenensä kasvatuksellisesti. Yhteisö antaa oppimiskokemukselle sosiaalisen merkityksen ja subjektiivisen kokemuksen kuulumisesta suurempaan ryhmään. (Ikonen 2006, 164.)

2.4 Sosiaaliset suhteet

Sosiaalisuus ja sosiaaliset suhteet muodostavat ryhmässä sosiaalista painetta, yhteistä vastuullisuutta sekä ryhmän sisäistä luottamusta. Yhteisön toiminnan pitäisi perustua demokraattisuuteen, kullekin pitää löytyä oma paikka ja jokaisen pitää tietää oma tehtävänsä. (Tomperi & Niemelä 2003, 25–26.)

Samankaltaisissa elämäntilanteissa olevat ihmiset tutustuvat helposti ja vapaaehtoisesti yhteisissä toiminnoissa. Sosiaalisten suhteiden syntyminen helpottaa ihmisten aktivoitumista. Sosiaaliset suhteet luovat hyväksyvää ja lämmintä ilmapiiriä. Toiminnan ohjaajilla on tärkeä merkitys vapaaehtoisuuden periaatteen noudattamisessa. Ohjaajien merkitys korostuu sääntöjen noudattamisen kontrolloinnissa. (Talvinen & Nylund 2008, 115.)

Sosiaalinen verkosto on toisiinsa liitettyjen ihmisten elämän tapahtumapaikka, toimintakenttä. Ihminen kuuluu moniin verkostoihin, yhdistävät kriteerit ovat elämäntilanteessa tärkeät ihmiset tai vuorovaikutussuhteet. Yhdistävät tekijät määräävät suhteiden luonteen ja merkityksen. Sosiaalisten suhteiden verkostoon kuuluvat ei-sukulaiset muodostavat nuorille tärkeän kanavan vuorovaikutukseen. Uuden informaation, uusien näkemysten ja vapaa-ajan harrastusten saamisessa ei-sukulaisten verkosto auttaa nuorta kehittymään ja kasvamaan. (Jauhiainen & Eskola 1994, 61.)

Sosiaalinen identiteetti syntyy toisten ihmisten kanssa elämisestä ja toimimisesta. Sosiaalisen identiteetin katsotaan olevan yhteisöllisyyden tunteita rakentava tekijä samalla, kun osallisuus yhteisössä rakentaa sosiaalista identiteettiä. (Thitz 2013, 33.) Yksinäisyys, syrjäytyneisyys sekä erilaisuus koetaan raskaana aikuiseksi kasvamisen poluilla. Kasvuiän vaikeudet on helpompi kestää kannustavassa ja hyväksyvässä ilmapiirissä kuuluessa erilaisiin yhteisöihin. Mielenterveysseuran teki 2007 kyselyn yksinäisyydestä, josta idean kirjalleen saivat Tarja Heiskanen ja Liisa Saaristo. Kirjassa osoitetaan, miten sosiaalinen tuki auttaa myönteisempään itsetuntoon sekä vähäisempään masennukseen.

2 VUOROVAIKUTUS

Vygotskyn (1978a) kulttuurihistoriallisen teorian mukaan yksilön kehitys on kytköksissä sosiaaliin ja kulttuuriin toimintoihin, joihin hän osallistuu muiden kanssa. Toiminnot tapahtuvat kulttuurisissa konteksteissa, jotka ovat kielen ja muiden symbolisten järjestelmien välittämiä. Vygotskyn teorian mukaan kaiken oppimisen perusta on yhteinen toiminta. Sisältöjen omaksuminen ei ole mahdollista ilman toisten vuorovaikutusta. Kehitys on seurausta oppimisesta, joka tapahtuu omaksumalla käytäntöjä ja keskustelutapoja. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 11.)

Noora Ellonen on koonnut ”Kasvuyhteisö nuoren turvana” – väitöskirjan 2008. Nuorten pahoinvointia ja sosiaalisen tuen sekä kontrollin tarvetta tutkitaan Ellonen väitöksessä yhteisöllisyyteen liittyvänä ilmiönä. Vuorovaikutus kehittyy yhteisöllisissä suhteissa, joiden katsotaan olevan eduksi lasten ja nuorten kasvuille. Positiiviset vaikutukset näkyvät koulussa oppimisessa, päihteiden käytön, mielenterveyden häiriöiden ja rikollisen käyttäytymisen vähenemisenä. (Ellonen 2008, 40.)

Vuorovaikutus liittyy yhteisöllisyyteen kiinteästi. Läheiset, sosiaaliset suhteet toimivat paikallisesti sekä osallisuus sisältyy yhteiseen toimintaan. Hyväksytyksi tuleminen ja johonkin yhteisöön kuuluminen lisää vuorovaikutuksen tarvetta. Vastavuoroisuus ryhmän sisällä on tietoista kohtaamista. (Thitz 2013, 25.)

Keskinäinen ymmärrys syntyy vuorovaikutuksessa yhteisissä keskusteluissa ja ennalta määrättyissä todellisuuskäsityksissä. Osallisuus tarjoaa mahdollisuuden dialogiin erilaisten näkemysten ja tulkintojen välillä. (Thitz 2013, 33.) Vuorovaikutus on kaksisuuntaista. Ryhmä vaikuttaa yksilöön ja yksilö yhteisöön. Toiminta perustuu yhteisiin arvoihin ja sääntöihin. Yhteishenkeen kuuluu yhteinen arjen ja elämäntilanteiden kokeminen. Yhteisölle on arvokasta yhteinen tietous eletystä elämästä ja sen antamista opeista. Yhteishenkeen kuuluu yhteinen historia, yhteinen kulttuuri, jota ei ole välttämättä tarvinnut elää itse, vaan pelkkä tietoisuus historiasta on riittävä. (Hyypä 2002, 27.)

Sosiaaliset taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutus tuottaa uusia ajatuksia ja mahdollisuuden omien näkemysten testaamisen toisten kanssa. Sosiaalista vuorovaikutusta edistää myös uteliaisuus ja tietoinen kyseleminen, yhdessä pohtiminen ja yhteisen ratkaisun etsiminen. (Puolimatka 2011, 317.) Sosiaaliset suhteet rakentuvat vuorovaikutuksessa ja vahvistuvat yhteistoiminnassa. Yhteisöllisten suhteiden rakentuminen positiiviselta pohjalta on olennaista persoonallisuuden kasvun kannalta. (Hämäläinen & Nivala 2008, 155–157.)

2.1 Dialogisuus

Dialogi on kahden tai useamman yksilön välistä kommunikointia. Aristoteles on kuvannut ihmistä käsitteellä *zoon politicon* ”yhteisöissä elävä olento” 300-luvulla ennen Kristusta. 1800-luvulla syntyi W. F. Hegelin ajatus sosiaalisten suhteiden päämäärittämisestä tietoisuuksien kamppailusta. Sosiaalisissa suhteissa ihmiset määrittävät toisensa omin silmin ja toisten käsityksistä tulee omakohtaisia. Suhteet vaikuttavat kaikkiin dialogiin osallistuneisiin. Tämän mukaan identiteetti muotoutuu toisten käsityksistä ja hyväksynnästä. Ihmisten kahdenkeskisessä tietoisuuksien kohtaamisessa, dialogissa vahvistuu minuus ja persoonallisuus. (Tomperi & Niemelä 2003, 14–15.)

Dialogin tarkoituksena on yhteisen ymmärryksen synnyttäminen ja mahdollisesti uuden luominen. Kommunikointi alkaa kiinnostavasta ajatuksesta. Jokainen dialogiin osallistuva on asiansa tuntija, kantaa ottava ja keskusteleva. Ajatukset muuttuvat dialogin edetessä; käsitykset muuttuvat, kun tietoa tulee lisää. Oma ajattelutapa osoittautuu mahdollisesti uskomuksiksi, käsityksiksi ja luuloiksi. (Räsänen 2006, 340.)

Dialogisuus on sisäisesti tietoista toimintaa ja yhteisöllisyys on läsnä. Dialogin neljä taitoa: kuuntelu, kunnioitus, viivästyttäminen (odotus) ja omalla äänellä sanominen (voicing). Kuuntelu on dialogin ydin. Kunnioitus tulee latinan kieli-
sestä sanasta *respicere*, joka tarkoittaa katsoa uudestaan. Kunnioittava suhtautuminen tehostaa sosiaalista kontrollia. Dialogi perustuu demokraattiseen, hy-

väksyvään ja sitoutuvaan yhdessä ajatteluun. Viivästyttämistä on itsensä hyväksyminen ja epävarmaksi tunnistaminen, tietämättömyytensä tunnustaminen sekä taaksepäin katseleminen. Asiaan pysähtyminen ja uuden näkökulman ottaminen on mielipiteen muodostumisen edellytys dialogissa. Abracadabra ”luon, kun puhun” – sanonta löytää oman kontekstinsa. Ajatuksia syntyy, kun niitä jatkuvasti luodaan. Omalla äänellä oman asiansa ääneen puhuminen tuottaa tuloksia. Oman äänemme kuulemme parhaiten, kun käymme dialogia muiden kanssa; dialogin paradoksi. (Räsänen 2006, 342.)

Itsereflektiokyky on tietoisuutta omista ajatuksista, tunteista, toimintatavoista ja mielialoista. Itsereflektiokyky haurastuu usein vaikealta tuntuvien ongelmien kautta, ja toiminnalle keksitään erilaisia puolustusmekanismeja, jolloin syntyy sisäistä vastarintaa sekä kieltämistä. Tämä saattaa johtua siitä, ettei lapsuudessa ole ollut tarpeeksi vastavuoroisia takaisinheijastamisen tilanteita. Pahaa oloa tulisi korjata sanoittamalla se uudelleen; lohdutuksen ja kannustavien sanojen avulla saadaan muutosta aikaan. (Sayed 2010, 6.)

Lapsien tulee saada ilmaista kielteisiä tunteita ja tiedostaa ne, kasvattajan tulee tuntee itsensä ja pyrkiä hyväksymään lapsen pettymykset. Realistinen ihmiskäsitys sallii lapsen kaikki tunteet osana inhimillistä kokemusmaailmaa. Kieltämällä lapsensa tunteet kasvattaja johdattelee tilannetta itsepetokseen. Tunteiden todellinen selvittäminen auttaa myöhemmissä vaiheissa lasta selviämään kielteisistä tunteista. (Puolimatka 2011, 314.)

Dialogista muodostuu hiljalleen itsereflektiota osallistuneiden kautta. Dialogi saattaa myös olla päättymätön tarina, ongelmaan tai asiaan ei löydetäkään vastauksia. Dialogin tarkoitus on synnyttää uutta ajattelua, herätellä kyseenalaistamaan vanhaa ja synnyttää uusia kysymyksiä. Dialogi ei ole väittelyä eroavaisuuksista vaan kykyä nähdä yhtäläisyydet ja yhteydet. Dialogissa kokonaisuudet ratkaisevat, ei osa-alueet. Dialogi tutkii mahdollisuuksia, etsii yhteisymmärrystä, ajattelee yhdessä ja keskittyy asiaan. (Räsänen 2006, 340.)

Dialogissa kaikki ovat aktiivisia. Sen lisäksi että osallistuja ilmaisee oman mielipiteensä, hänen on autettava myös muita osanottajia ilmaisemaan omansa. Dialogissa osallistujat ovat tasa-arvoisia. Osallistujien kokemuksia pidetään oikeutettuina. Yhteinen ymmärrys on avainkysymys. Mielipiteet perustellaan, toisilla voi olla paremmat perustelut asialleen. Osallistujien on siedettävä erilaiset mielipiteet. Dialogi ei ole valehtelua tai mielistelyä, vaan rehellisyyteen perustuva vastavuoroisuutta. (Räsänen 2006, 346.)

Aktiivinen vastavuoroisuus antaa mahdollisuuden vaikuttaa aiheen vapaaseen kulkuun ja käytävään keskusteluun. Aktiivisuus saattaa sisältää kysymyksiä ja kantaa ottavia oletuksia. Osallistujien on sitouduttava keskusteluun ja kuunteeluun sekä vastavuoroisuuteen. Omia uskomuksia ja käsityksiä pitää asettaa muiden arvioitavaksi sekä luotava niille uusi, ehkä erilainen reflektoitu merkitys. Onnistuessaan dialogi mahdollistaa kaikkien siihen osallistuneiden oppimisen. (Räsänen 2006, 347.)

Me-henki on Hyypän mukaan talkoohenkeä, josta syntyy sosiaalista pääomaa parhaimmillaan. Me-henki on tarkoituksellinen, yhteiseen hyötyyn pyrkivä luottamuksen ja vuorovaikutuksen symbioosi. Luottamuksen lisäksi tarvitaan riittävät olosuhteet vastavuoroisuudelle. Me-henki lisää toivoa, uskoa, mielekästä tekemistä, yleisesti hyväksytyjen normien noudattamista sekä laajemmin yhteisöstä vastuussa olemista. Sosiaalinen pääoma sekä me-henki liittyvät olennaisesti yhteisöllisyyteen sekä ihmisten hyvinvointiin. Nämä merkitsevät kanssakäymistä, säännöllisiä kestäviä yhteyksiä, kiintymystä sekä vastavuoroisuutta. (Hyypä 2005, 21.)

Vapaaehtoisuus luo vuorovaikutukseen vapautta. Vapaaehtoisuus asiakkuudessa on hedelmällistä, sitouttavaa ja kauaskantoista, kun taas pakottaminen on poikkeustila ja lyhyen aikavälin ratkaisu. Kaikkien osapuolten arvostava ja reilu asenne tuottaa hyvän kohtaamisen. Asioista puhuminen on hyvä alku. (Mattila 2010, 148.)

Vapaaehtoisuus antaa mahdollisuuden psyykkiseen liikkumatilaan sekä omaehtoisuuteen. Yksilöiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan sekä annetaan tilaa

jokaisen ajatuksille. Sinänsä heikot sidokset näyttävät lisäävän yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteisöissä. (Hyypä 2002, 28.)

2.2 Osallisuus

Yksilö osallistuu aktiivisesti yhteisönsä toimintaan ja rakentaa samalla omaa identiteettiään suhteessa yhteisöön. Yhteisön toiminta on oppimisen ydintä. Oppiminen on yhteisön käytäntöjen ja toimintojen omaksumista. Oppiminen on osallisuutta toiminnoissa ja jäsenyneissä käytänteissä. Kullakin yhteisöllä on omat historiansa, tarinansa ja rutiininsa. Sosiaalinen vuorovaikutus korostuu ajatusten vaihdossa, keskusteluissa ja uuden tiedon luomisessa. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 13–14.)

Sosiokulttuurinen viitekehys korostaa henkilöiden omia kokemuksia, kiinnostusta ja omistajuutta. Osallistujilla on tilaa täysivaltaisuuteen ja arvostukseen keskusteluissa. Yhteisöt tarjoavat mahdollisuuden kognitiiviseen, sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen. Näin osallistujat muokkaavat yhteisön kulttuuria, samalla kun he käsittelevät omia ajatuksiaan yhdessä. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 13.)

Arvot ovat yhtäläiset yhteisön jäsenille. Arvot toimivat organisoivina käsitteinä. Toiminnan standardit otetaan käyttöön, kun yhdessä ratkotaan ongelmia tai mietitään uusia mahdollisuuksia. Joskus arvot saattavat toimia myös niin, etteivät yksilö tai yhteisö siitä ole tietoisia. (Nummenmaa 2006, 25.)

Yhteisön tulee toimia yhdessä, panostaa myönteisesti tavoitteelliseen toimintaan, olla sitoutuneita, kunnioittaa jäsentensä erilaisuutta sekä edistää yhteisön hyvinvointia. Parhaimmillaan yhteisö tukee jäsentensä kykyä kohdata haasteita. Osallisuus tarkoittaa sitoutumista aktiivisesti. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 12.)

Kirkon perinteinen osallisuusajattelu on saanut uuden merkityksen, sillä seurakuntalaiset eivät enää halua pelkästään vastaanottaa palveluja, vaan he halua-

vat olla uudistamassa kirkon toimintaa. Kirkon strategiat ohjaavat kuitenkin diakoniatoimintaa ja samalla ovat määrittämässä osallisuutta ja seurakuntalaisten toimijuutta. (Thitz 2013, 52.)

2.3 Voimaantuminen

Voimaantuminen on ilmiö, joka mahdollistaa voimaantumisen omista lähtökohdista tai sitten prosessina, jossa voimaa pyritään siirtämään yksilöltä tai ryhmältä toiselle yksilölle. Voimaantumisen peruskäsitteitä ovat vapaus, itsemäärääminen, valinnanvapaus, vapaa tahto, itsesäättely, tarpeet, halut, pyrkimykset, arvot, odotukset ja hyväksyntä. (Räsänen 2002, 21.)

Voimaantuneisuus on voimaa toimia ja kasvaa päämäärää kohti. Läheiset käsitteet ovat ilmapiiri, turvallisuus, luottamus, kunnioittaminen, arvostus, tuki, toimintavapaus, avoimuus, vuorovaikutus, sosiaalisuus, osallistuminen, itsetehokkuus ja kontrolloitavuus. Voimaantunut ihminen vahvistaa vuorovaikutusta muiden kanssa ja samalla vahvistuu itse. Energisen toiminnan käsitteinä toimivat hyvinvointi, tyytyväisyys, myönteisyys, ilo, luovuus, itsetietoisuus, itsetunto, itseluottamus, minäkäsitys, sitoutuminen ja vastuu. (Räsänen 2002, 21.)

Voimaantuminen, osallisuus, elämäntilanteiden ja vaikuttamismahdollisuudet kuvaavat ihmisen omaa osuutta hyvinvointinsa muotoutumiseen. (Iija 2009, 105.) Elämäntilanteiden hallinta on tunne, henkinen voimavara, joka edistää selviämistä stressitilanteista ja erilaisista vastoinkäymisistä. Se on myös uskoa itseensä, kykyä ja tahtoa tehdä valintoja sekä sopeutua ja selviytyä erilaisissa elämäntilanteissa. (Rouvinen-Wilenius 2013)

Erilaisuutta arvostetaan yhteisöissä: yhteisössä kunnioitetaan toisiaan ja uudet tilanteet sekä erilaiset tehtävät otetaan vastaan joustavasti. Yhteiskunnallisen muutoksen ja ihmissuhteiden lyhytkestoisuuden myötä on vaarana, etteivät nuoret saa tarpeeksi sosiaalista tukea ja rakenteiden jatkuvuutta itsensä voimaantumiseksi. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 13.)

Empowerment – käsite on käsite, jolla tarkoitetaan yksilön tai yhteisön voimaa, energiaa tai elämän voimavaroja lisäävää prosessia. Ympäristö voi luoda mahdollisuudet voimaantumiseen. Yhteisön tarjoama tuki sekä vuorovaikutus edistää yksilön voimaantumista. Aktiivinen osallistuminen sekä hyväksynnän ja arvostuksen tuntemukset lisäävät voimaantumisen kokemuksia. (Thitz 2013, 33.)

3 KESKI-UUDENMAAN NUORTEN PYSÄKKI

Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen toimintamalli on ainutkertainen ja erittäin käytännöllinen. Nuorten Pysäkki on avohoitopaikka alle 18-vuotiaille nuorille, joilla on erilaisia vaikeuksia, huolia tai häiriöitä. Keski-Uudenmaan Päihdepysäkki aloitti toimintansa Keravalla ja Järvenpäässä 2000. Toiminta sai alkunsa Keravan Suojakotiyhdistys ry:n Apila-projektina, jota rahoittivat RAY, Keravan ja Järvenpään kaupungit sekä alueen poliisi. Raha-automaattiyhdistyksen rahoitus loppui maaliskuussa 2003, jonka jälkeen Keravan ja Järvenpään kaupungit ovat ostaneet lasten ja nuorten avohoittoa ostopalveluna Keravan Suojakotiyhdistykseltä. Toimintaa ovat rahoittaneet myös muun muassa Keravan seurakunta sekä erilaiset yhteisöt ja yksityiset henkilöt. (Nuorten Pysäkki 2009.)

Pysäkin toiminta tapahtuu fyysisesti kahdessa vierekkäisessä rakennuksessa. Ensimmäisessä talossa on Punainen ja Sininen Puoli. Punainen puoli on kaikille avoin yhteisöllinen puoli, Sininen puoli on vastaanottoja varten tarkoitettu kahden ison huoneen tila, jossa on oma sisäänkäynti. Kivistä eli viereisen talon ”kivijalassa toimivaa” ryhmätalaa käyttävät erilaiset Pysäkin toiminnalliset ryhmät. Opinnäytetyön tekemisen aikaan Pysäkillä oli myös kriisiasunto sitä kipeästi tarvitseville. Taloushallinnon tiloissa työskentelee yksi toimistovirkailija.

Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkki on moniammatillinen avohoitopaikka alle 18-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat varsinaista hoitoa tai hoidon arviointia. Kokonaisvaltaista hoitoa pystytään tarjoamaan monimuotoisilla työtavoilla. Mo-

niammatillinen verkosto on mukana nuoria auttavassa toiminnassa tiiviisti. Toiminnan varsinaisina tarkoituksina ovat esimerkiksi ennaltaehkäistä päihteiden väärinkäyttöä tai katkaista jo alkanut kierre.

3.1 Avoin Punainen puoli

Pysäkin avoimelle puolelle on erittäin helppo tulla, aina on joku henkilöstöstä vastaanottamassa. Tulijalle tarjotaan juomista ja toivotetaan tervetulleeksi. Kävijät saavat ottaa jotain syömistä myös juomansa kanssa. Toisinaan nuoria odottaa jotain herkkuja pöydässä, normaalisti jääkaapista löytyy juustoa näkkileivän päälle, mikäli on hiukan nälkä. Murrosikäisillä nuorilla on aina nälkä, joten tämä ensiapunäkkäri tulee usein tarpeeseen. Itselleni äiti-roolissani tuli usein mieleen, että Pysäkin nuoret tarvitsisivat jotain välipalaa tultuaan suoraan koulusta sinne. Kaikki on kuitenkin rahasta kiinni. Nuorten Pysäkki saa erilaisia lahjoituksia, toisinaan esimerkiksi välipalaksi hedelmiä.

Avoin puoli on ammatillisesti johdettu ja muut asiakkaat ovat vertaisia tai vertaisten läheisiä. Matalan kynnyksen palveluperiaate toimii erinomaisesti tämän kaltaisessa mielenterveys- ja päihdepalvelujen avohoitoyksikössä. Muutkaan arkielämän harmit tai kasvamisen ongelmat eivät ole poissuljettuja avoimen puolen keskustelun aiheista. Avoimella puolella annetaan neuvoja ja ohjausta toimeentuloon, koulutuksiin, sosiaalisiin suhteisiin sekä muihin mieltä askarruttaviin kysymyksiin ilman ajanvarausta. Tarvittaessa avoimen puolen ohjaaja voi suositella keskusteluapua, yksilöhoidon aloittamista tai mahdollista jatkohoitoa sekä neuvoa muista toimenpiteistä tai toimijoista.

Dialogisuuden periaatteiden puitteissa on hyvä korjata jo tehtyjä huonoja valintoja tai ehkäistä turvallisesti nuoria tekemästä vääriä valintoja. Erilaisuutta pitää sallia ja sitä pitää sietää, sekä omaa että toisten. Pysäkille voi tulla ilman lähetettä, sinne voi tulla keskustelemaan ilman ongelmaa ohimennen, poikkeamaan kahville, tapaamaan alan ammattilaista, joka on nimenomaan nuoria varten. Nuorten annetaan vaikuttaa ryhmien teemoihin eikä heitä johdatella kaavamai-

sesti käyttäytymään oletusnormien mukaisesti. Jokainen nuori on tervetullut juuri sellaisena kuin hän on. Yhden oven periaate palvelee nuoria Keravan Nuorten Pysäkillä. Avoimella puolella oli yhteenkuuluvuudella sekä jatkuvuudella suuri merkitys. Nuorten Pysäkin avoimella puolella toteutuu luottamuksen ja oikeudenmukaisuuden kautta nuorten opettaminen, kasvattaminen ja hoito.

3.2 Henkilökunta Punaisella Puolella

Avoimen puolen toiminnasta on aina paikalla ja vastuussa joku ammattihenkilö. Vastuuhenkilöllä on sekä konkreettinen ohjauksellinen että asiakaslähtöinen asiantuntijan rooli. Hänen tehtävänä on luoda avoimelle puolelle sellainen ilmapiiri, että siellä kävijät viihtyvät. Avoimella puolella huomion antaminen luo aktiivisen kuuntelun ja välittämisen tilan ja mahdollisuuden. Vastuuhenkilö edustaa avoimen puolen käyttäytymissääntöjä omalla esimerkillään. (LIITE 3.) Ohjaajan tulee osoittaa kunnioitusta sekä itseään että kävijöitä kohtaan, edellyttäen reflektiivisyyttä omaa ammattitaitoaan sekä kävijöiden oman elämänsä asiantuntijuutta kohtaan. Vastuuhjaajan tulee tukea hyvää käyttäytymistä ja puuttua negatiivisiin kohtiin välittömästi.

Toiminnasta vastaava ohjaaja osallistuu yhteisön toimintaan täysivaltaisena jäsenenä, kuitenkin tiedostaen oman vastuunsa tuen antamiseen. Hänellä tulee olla valmiudet nähdä kävijän avun tarve ja epätarkoituksenmukainen tai tuhoava vuorovaikutus yhteisössä sekä muodostaa käsitys kävijän persoonallisuudesta ja luonteenpiirteistä, ehkä ongelmistakin hakemalla ymmärrystä vuorovaikutussuhteiden perusteella.

3.3 Avoimen Punaisen puolen kävijät

Keravan Nuorten Pysäkin avoimen puolen kävijät ovat yleensä 13 - 18-vuotiaita. Murrosikä omine kasvukipuineen aiheuttaa nuoren elämään muutoksia, jolloin selvittävää on paljon, joskus ehkä liikaakin. Näissä asioissa Pysäkiltä saa neuvoja ja tukea myös muilta samassa tilanteessa olevilta nuorilta sekä läsnäolevilta ammattihenkilöiltä.

Nykypäivänä lapsille ja nuorille on laadittu heitä koskevia lakeja, säännöksiä ja suosituksia. Nämä lait ja säädökset ilmentävät lapset ja nuoret tasavertaisina yhteiskunnan jäseninä muiden osallisten kanssa. Lapsen etu ja oikeudet on nostettu etusijalle. Tämä ei kuitenkaan kumoa sitä seikkaa, että lapsi on erilaisessa asemassa aikuiseen nähden. Historiallisen aikuisten ylivallan tilalle on tullut kuunteleva, keskustelevala ja kyselevä suhtautumistapa lapsiin sekä nuoriin nähden. Auktoriteettien tilalle on tullut vuorovaikutus- ja kiintymyssuhteita, ja kasvattamisen sijaan puhutaan nykyisin vanhemmuudesta. (Korhonen 2006, 57.)

Nuoruus on elämänvaiheena rikas ja herkkä. Nuoruusiän kehitykseen kuuluu koulutuksen, työelämän ja itsenäisen elämän muutokset. Lapsuudesta aikuisuuteen siirtyminen vaatii muutosta. Nuoren elämässä voi tapahtua paljon muutoksia kuten esimerkiksi vanhempien avioero tai kaverisuhteiden muutokset.

Perhe on lapsen ensimmäinen yhteisö. Perheen myötä kehittyy ihmisen kyky elää erilaisissa yhteisöissä. Yhteisöllisyyden ensimmäinen periaate on liittyä pienempään ryhmään (perheeseen), jossa läheiset ovat luotettavia ja tärkeitä. (Puolimatka 2011, 299.) Perheessä ilmenevät ongelmat eivät kuitenkaan ole harvinaisia, toisinaan niihin tarvitaan ulkopuolista apua. Näihin tilanteisiin on luontevaa hakea keskusteluapua Pysäkiltä. Usein myös 18 vuotta täyttäneet entiset kävijät kaipaavat Nuorten Pysäkin avoimen puolen antamaa keskusteluapua, neuvontaa ja ohjausta. Tästä kertovat Punaisen avoimen puolen käynnit vuosia täysi-ikäisyyden jälkeenkin.

3.4 Nuorten Pysäkin Sininen puoli

Nuorten Pysäkki on alle 18-vuotiaille nuorille tarkoitettu kolmannen sektorin mielenterveys-, päihde-, sosiaalisten sekä terveydellisten ongelmien hoitopaikka, joka kuuluu avohuollon toimipiiriin. Pysäkin palvelut ovat luottamuksellisia, vapaaehtoisia ja maksuttomia. Pysäkille asiakkuuteen pääsy ei vaadi lähetettä. Hoidon lähtökohtana on nuoren elämän tilanteen kokonaiskartoitus sekä koko perheen tukeminen kasvatustyössä.

Kansallinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma julkaistiin 2009 sosiaali- ja terveysministeriön toimesta. Tarkempi toimeenpanosuunnitelma korostaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämistä. Sukupolvelta toiselle siirtyvää ongelmaa tulee ehkäistä varhaisella puuttumisella sekä riskitekijöiden tunnistamisella. Lapsen ja nuorten etu sekä kohdennetun tuen tarve tulee ottaa huomioon ennalta ehkäisevässä sekä etsivässä työssä. Perustason ja avomuotoisten palveluiden piiriin pääseminen on tehtävä helpoksi ja mahdolliseksi sekä näin vähentää laitos- tai sairaalahoidon tarvetta. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2010, 32.)

Vaikeaksi nuoren elämän tekee muutosten kasautuminen samaan ajanjaksoon, esimerkiksi murrosikään. Silloin tarvitaan auttavaa aikuista, kuuntelevaa ihmistä, ehkä myös ammattiapua. Yksilöllisten elämänmuutosten keskellä lapset ja nuoret tarvitsevat kodin ulkopuoleltakin jotain kestäväää, luotettavaa ja kannustavaa neuvontaa, jota mielestäni yhteiskunnan tulisi tarjota riittävästi kaikille halukkaille. Lapsuus ja nuoruus on kasvamisen ja kehittymisen aikaa, kaikki neuvot ja kannustukset sekä tuet ovat mahdollisimman tärkeitä eväitä aikuisuuteen.

Sinisen eli ajanvarauspuolen asiakkaat tulevat avoimen Punaisen puolen, sosiaalitoimen, koulujen kuraattorien, vanhempien, poliisin tai nuorisotoimen yhteydenottojen perusteella. Nuori saattaa myös vapaaehtoisesti itse tulla Pysäkille tutustumaan toimintaan ja palveluihin tai kaveriensa mukana kehotusten ja houkuttelujen perusteella. Pysäkille on erittäin matala kynnyks tai ei kynnyksä laisinkaan. Nuorten Pysäkki koetaan helppona paikkana asioida vaikeissakin asioissa, jopa keskeisen sijaintinsakin perusteella.

Nuorilla saattaa olla Pysäkin yksilöhoitoon hakeutumisen syinä päihdekokeiluja (alkoholi, kannabis, sekakäyttö), mielenterveyteen liittyviä ongelmia (masennus, ahdistus), perhevaikeuksia, koulunkäyntiin liittyviä huolia tai kaveripiirissä hankaluuksia. Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkki tarjoaa ostopalveluina keravalaisille nuorille ja heidän perheilleen monia eri sosiaali- ja terveysalan palveluita, kuten esimerkiksi ammattihenkilöstön (mm. terveydenhoitajan, sairaanhoitajan, sosionomin, psykoterapeutin, perheterapeutin, seksuaalineuvojan, nuorisopsykiatrian erikoislääkärin, päihde- ja yleislääketieteen erikoislääkärin, sosiaalityön-

tekijän) yksilötapaamiset. Mikäli Nuorten Pysäkki ei pysty vastaamaan nuoren hoitotarpeeseen, nuoret saattaen ohjataan eteenpäin. Kuka nuori tahansa voi tulla tutustumaan toimintaan tai pyytämään neuvoja. Pysäkin johtajana toimii vuosikymmeniä lasten ja nuorten parissa työskennellyt Päivi Wilén, jonka panos Nuorten Pysäkin yhteisöllisyyden rakentajana on erittäin merkittävä.

Keski-Uudenmaan Pysäkillä järjestetään tarvittaessa perheneuvotteluja. Pysäkin henkilökunta osallistuu asiakkaidensa verkostopalavereihin. Heillä on käytössään pätevät päihderiippuvuuden arvioinnit, tarvittaessa huumesekulat. Pysäkki tarjoaa mahdollisuuden toiminnallisiin ammatillisesti ohjattuihin ryhmiin. Nuorten Pysäkin johtaja Päivi Wilén toimii Keravan kaupunginvaltuutettuna, kasvatusta- ja opetuslautakunnan jäsenenä. Hän on koulutukseltaan psykoterapeutti sekä vaativan erityistason perheterapeutti.

Yksilö- ja perhetapaamisissa asioiden esille tuleminen ja niiden avoin käsittely on sekä nuoren että koko perheen tavoitteellista tukemista. Tavoitteena on parhaalla mahdollisella tavalla auttaa nuorta hänen yksilöllisen tarpeensa ja tilanteensa huomioiden kohti parempaa tulevaisuutta ja elämän hallintaa. Nuorta tukemalla autetaan häntä korjaamaan ja parantamaan elämässä tehtyjä huonoja valintoja ja etsitään yhdessä nuoren jo olemassa olevia voimavaroja. Nuorten Pysäkillä edistetään nuoren elämähallintataitoja, itsetuntoa sekä sosiaalista kasvuprosessia. Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistä toimintamallia yhteistyökumppaneiden kanssa, jotta varhainen puuttuminen sekä avun saanti tapahtuisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

3.6 Nuorten Pysäkin yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneina toimivat Keravan sivistystoimen, kulttuuritoimen, sosiaalitoimen edustajat, Keravan lastensuojelu eritoten, peruskoulujen kuraattorit, terveydenhoitajat, opettajat, poliisi, nuorisotoimen erityisnuorisotyöntekijät sekä katupäivystys, sosiaalipäivystys sekä poliisin sosiaalityöntekijät. Kaupunginvaltuutetut, eri lautakunnat, seurakunnan erityisnuorisotyö, nuorisopsykiatria sekä A-klinikka ovat tiiviin ja laajan yhteistyöverkoston osasia.

Pysäkin vapaaehtoiset työntekijät ja auttajat ovat toiminnassa aktiivisesti mukana. Keravan Nuorten Pysäkillä on kiitettävästi harjoittelijoita tai opiskelijoita eri oppilaitoksista. Eri tahojen tutustumiskäyntejä ja vierailuja emännöidään erittäin usein. Pysäkin tyyppisestä avoimesta toimintamallista ollaan erittäin kiinnostuneita. Yhteisö kasvaa ja kehittyy hitaasti, mutta toivottavasti entistä ehommaksi!

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla Keravan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen toimintaa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia kävijöillä oli Avoimen puolen toiminnasta, sekä miten avoin Punaisen puolen toiminta vaikuttaa nuorten voimaantumiseen. Tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka perusteella Punaisen puolen yhteisöllistä toimintaa voitaisiin kehittää Keravan Nuorten Pysäkillä.

4.2 Tutkimuskysymykset

1. Millaisia kokemuksia kävijöillä on Nuorten Pysäkin avoimen puolen toiminnasta?
2. Millaisena Nuorten Pysäkin avoimen puolen yhteisöllisyys koetaan?
3. Millaisia kehitystarpeita haastatellut näkevät Nuorten Pysäkin avoimella puolella?

Arkikielessä kokemukset ymmärretään näkemyksinä asioista tai taidosta hallita asioita. Kokemus pitää oppia itse, eikä se ole opetettavissa. Kokemuksen subjekti on yleensä yksilö, mutta voi olla kyseessä myös porukka tai joukkue, yhteisö. (Kotkavirta 2002, 16.) Uuteen ihmiseen tutustuminen, matkailu, kirja, teatteriesitys tai tapahtumiin osallistuminen voi olla kokemus, elämys. Ne voivat vahvistaa tai horjuttaa yksilön identiteettiä. (Kotkavirta 2002, 16.)

4.3 Tutkimusmenetelmä

Tässä luvussa kuvataan opinnäytetyössä käyttämäni tutkimusmenetelmää. Tutkimusmetodi koostuu niistä toimista, joiden avulla tuotetaan tutkimukseen tarvittavia tietoja, joiden avulla tutkija muuttaa saamansa tutkimustulokset johtopäätelmiksi. Laadullinen aineisto on aina pala tutkittavaa maailmaa. Se on näyte kielestä ja kulttuurista. (Alasuutari 1999, 82–88.) Laadullisen tutkimuksen todellisuus on moninaista. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on paljastaa tai löytää tosiasioita, ei niinkään todentaa väittämiä. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2004, 152.)

Tutkija on näkemänsä ja kokemansa välittäjä. Tämä opinnäytetyö edustaa laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivisen tutkimuksen luonne on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa luonnollisissa tilanteissa. Tiedon keruun instrumentti on ihminen. (Hirsjärvi ym. 2004, 155.) Laadullinen tutkimus suoritettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluin. Teemahaastattelua kannattaa käyttää, kun vastaukset perustuvat haastateltavien henkilöiden omiin subjektiivisiin kokemuksiin. Laadullisessa tutkimuksessa korostuu haastateltavien elämysmaailma.

Puolistrukturoitu haastattelurunko käsittää kysymyksiä ja teemoja, jotka ovat kaikille samat. Valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole, haastateltavat vastaavat omin sanoin. (Eskola & Suoranta 1998, 87.) Puolistrukturoidulle haastattelulle on ominaista, että haastattelun pääteemat on määritelty, muttei kuitenkaan kaikkia näkökulmia ole esitetty. Ennalta määritellyt aihepiirit ovat haastattelun kohteena. Haastateltavat ovat kaikki kokeneet tietynlaisia tilanteita yhdessä tai

erikseen avoimella puolella. Haastattelussa käydään läpi haastateltavien oma-kohtaisia kokemuksia. Teemahaastattelussa käydään läpi yksilön ajatuksia, tunteuksia, kokemuksia ja myös sanatonta kokemustietoa. (Hirsjärvi-Hurme 2000, 47–48.)

4.3 Aineiston keruu

Haastattelin seitsemän nuorta erikseen sovittuna aikana Kivijalan rauhallisissa ryhmätiloissa. Haastattelussa saatu tieto on aina sidoksissa siihen tutkimusympäristöön, josta tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita. Teemahaastattelulla voidaan tuottaa tietoa niistä asioista, joista tutkittava ei ole tottunut puhumaan, kuten arvoista, pyrkimyksistä ja päämääristä. (Åstedt-Kurki – Heikkinen 1994, 420.)

Haastatteluja oli yleensä kaksi päivässä, haastattelut kestivät tunnista puoleentoista. Yleisin haastattelun pituus oli tunti. Haastatteluun jokainen kävijä vastasi kaikkiin kysymyksiin, osalla oli enemmänkin kerrottavaa, kysymysten aikaansaamista omista ajatuksista.

Litterointi käsittää yhteensä 81 A4-arkkia. Haastattelut kestivät yhteensä kahdeksan ja puoli (8,5) tuntia. Haastattelun aluksi kerroin, miksi haastattelu on järjestetty opinnäytetyötäni ja Nuorten pysäkkiä ajatellen. Olin ennen haastattelua pyytänyt alaikäisten kävijöiden vanhemmilta luvan haastatteluun (LIITE 1).

Haastattelun alussa kerroin opinnäytetyötäni koskevat tutkimuskysymykset ja työni tavoitteet. Samalla kerroin, että opinnäytetyötä koskevat kirjalliset aineistot sekä haastatteluäänitteet tullaan säilyttämään niin, ettei niitä käytetä mihinkään muuhun kuin opinnäytetyöhöni. (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen & Ockenström 2007, 27–28.) Olin informoinut Nuorten Pysäkin henkilökuntaa opinnäytetyöni haastattelujen suhteen. Haastateltavia ei ollut vaikeaa saada. Nuorten Pysäkin kävijät halusivat mielellään olla mukana tässä tutkimuksessa kertomassa Pysäkin avoimen puolen kokemuksistaan ja kehittämässä omia olojaan.

Haastattelut tapahtuivat Keravan Nuorten Pysäkin ryhmätilassa Kivijalassa avoimen tilan läheisyydessä viereisessä rakennuksessa. Tila oli rauhallinen ja kodikas. Luin kysymykset heille yksi kerrallaan ja vastaukset äänitin sanelukoneella. Sanelukoneen purin litteroinniksi. Kukaan haastatelluista ei käsittäkseni jännittänyt nauhoitustilannetta. Haastateltavat koin erittäin avoimiksi ja innostuneen yhteistyöhaluisiksi.

Muutamissa tapauksissa haastattelun teemat eivät auenneet haastateltaville, joten täydentävät kysymykset olivat paikallaan. Suurin osa haastateltavista osasi kuitenkin vastata heti teemakysymyksen kuultuaan (LIITE 2). Mielestäni kaikki haastateltavat ymmärsivät ja olivat tietoisia, mistä puhuivat ja mihin vastasivat. Työyhteisöltä pyydettiin kirjallinen lupa opinnäytetyöskentelyä varten. Tämän lupapaperin säilytän litterointien kanssa. Suullinen lupa on saatu Pysäkin johtaja Päivi Wileniltä harjoitteluni yhteydessä 2010.

Haastateltavat saivat vapaaehtoisesti ilmoittautua tutkimukseen. Haastatteluihin osallistui seitsemän avoimen puolen säännöllistä kävijää. Säilytän haastattelujen äänitiedostoja ja kirjallisia yhteenvetoja tutkimuksen jälkeen henkilökohtaisesti. Opinnäytetyön julkistamisen jälkeen ne voi halutessaan hävittää.

4.4 Aineiston analyysi

Haastattelut suoritettiin teemakysymyksillä. Haastateltaville annettiin mahdollisuus itse valita aiheet, joista keskustellaan. Haastateltavat saivat ennakkoon teemahaastattelukysymyksistä ja –aiheista luettelon, joita oli tarkoitus käydä läpi. Haastatteluun varattiin vähintään tunti (~1,5h) aikaa. Haastateltavilla nuorilla ei ollut kesäloman vuoksi koulutehtäviä, joten uskoin heillä olevan aikaa vastata.

Laadullisen aineiston sisällönanalyysissä päättelyn logiikka on induktiivinen eli aineistolähtöinen. Aineistolähtöisessä analyysissä tutkimusaineistosta luodaan teoreettinen kokonaisuus. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä: nuorien kokemuksia avoimen puolen toiminnasta, yhteisöllisyydestä, omasta voimaantu-

misesta sekä yhteisöllisen puolen kehittämisestä nuorten kokemusten mukaan. Sisällönanalyysilla oli tarkoitus tuoda esiin aineistosta ilmenevät merkitykset ja yhteydet. Sisällönanalyysi etenee tekstianalyysinä, jossa etsitään yhtäläisyyksiä, tiivistäen ne lopulta sisällön laajemmaksi kuvaukseksi. Sisällönanalyysi voidaan kuvata sisällön erittelyksi. Aineisto pilkotaan pieniin osiin, joista muodostetaan käsitteitä, jotka lopulta löytävät uuden kokonaisuuden. Pelkistäminen ja ryhmittely ovat aineiston kuvausta ja tulkintaa. (Tuomi 2009, 95–101.)

Haastattelut kirjoitin puhtaaksi sanasta sanaan sanelukoneelta. Luin kirjoittamani tekstit moneen kertaan läpi ja tein merkintöjä, alleviivauksia ja yhdistin haastatteluteemoihin liittyviä yhteisiä kohtia. Seuraavaksi tein teemoihin liittyviä koonteja, kuten esimerkiksi toimintaan liittyviä käsityksiä eli yhdessä tekeminen, keskustelu, vuorovaikutus, vertaistuki, kasvatus, palveluneuvonta, elämänhallinta ja yleinen kokoontuminen. Hahmottaakseni isompia kokonaisuuksia käytin apuna miellekarttoja. Kirjoitin asiasanojen yhteyteen haastateltujen käsityksiä aihealueesta.

Tämän jälkeen pohdin haastateltujen käsityksiä liittyen opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiin. Aineistosta lähdin tekemään sisällönanalyysia lauseista tai ajatuskokonaisuuksista. (LIITE 4.) Aineistoa uudelleen läpi lukemalla etsin tutkimuskysymyksiin vastauksia. Löytyneet vastaukset kirjasin yhtenäisiksi termeiksi ja listoiksi. Nämä ryhmittelin yhtäläisyyksien perusteella ja ryhmät nimesin sisällön mukaan. Ryhmät yhdisteltiin samaa ilmiötä kuvaaviin kategorioihin ja ne nimettiin käsitteiden mukaisesti. Analyysissa pyritään kuhunkin teemaan liittyen nimeämään, käsitteellistämään ja yleistämään samankaltaisuudet. Näistä luodaan merkityksille kokonaisuus.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Taustatiedot

Taustatietojen yhteenvedosta selviää, että kaikkien kävijöiden vuorovaikutussuhteet Nuorten Pysäkkiin ovat pitkäikäisiä. Monet olivat käyneet koko murrosikänsä Pysäkin avoimella puolella. Käynnit päättyvät tai harvenevat, kun nuori saavuttaa täysi-ikäisyyden.

*Seiska-luokasta asti käyny Pysäkillä (4vuotta)
14-vuotiaasta oon käyny Päihtärillä (3vuotta)
14-vuotiaana tulin ensimmäise kerran (yli 4vuotta)*

Suurin osa haastatelluista piti Pysäkin avointa puolta niin läheisenä ja tuttuna, että viettivät siellä joka päivä jonkin verran aikaa keskustellen.

Nuorempana aamusta iltaan. ainakin 4 kertaa viikossa. kävin läpi-vuoden. Aina kun menin ohitse, tulin vaan ovesta sisään, tuntu hel-pottavalta, sama tunne kuin menis kotiin, siell ei oo pakko puhua mitään.

No melkein joka päivä käyn, joskus käväsen pikasesti, joskus saatan viipyä koko päivän aukiolon ajan, vähän vaihtelee

Kaikki haastatelluista kävivät vähintään kerran viikossa. Kaikki kävivät tarkoituksenaan tavata tuttuja ja kysellä kuulumisia tai neuvoja.

*Nuorempana tuln ihan vaa oleskelemaan, tietokoneella pelaa-maan, kahville
Sohvalle löhöilee, juomaan kahvia, näkemään kavereita, Pysäkki on sellai ajanviettopaikka
Mun tietääkseni kukaan ei oo jääny ilman apua.
Pysäkiltä saa sosiaalisiin ja terveydellisiin asioihin – neuvoja apua. ja ihan mihin vaan kysymykseen.*

Jokainen haastateltavani koki saaneensa Nuorten Pysäkin avoimelta puolelta hyviä eväitä elämäänsä.

Pysäkin kohdalla mä oon alusta alkaen tiennyt että voin puhua itsestäni, se on auttanut mua kasvamaan ihmisenä. Asiat on menny silleen että tietty jokainen on otettu huomioon, Punaisella puolella puhutaan aika avoimesti. Ihania ihmisiä, jotka tulee ehdottamaan "haluaisitsä jutella siitä"! asiat ei kai sitte painanu mun mieltä sen jälkeen.

5.2 Yhteisöllisyyden kokemukset

Nuorista tulee taitavia osallistuja oman yhteisönsä toiminnoissa, kunhan saavat toimia vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhteisöksi kehittyminen on dynaaminen prosessi, kehittyminen päättyy vasta kun yhteisö hajoaa. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 15.)

Kaikki toimii hyvin, ku tulee ohjaajien kanssa niin hyvin toimeen: mä oon sosiaalinen ja juttelen aina ihmisten kanssa. Vuorovaikutus alkaa juttelemalla. Toisten nuorten rankaiseminen auttaa ymmärtää– kaikki kärsii – me sanotaan siitä toisillemme.

Haastateltavien mielestä oli selkeästi tärkeitä nähdä erilaisia ihmisiä ja eri-ikäisiä lapsia ja nuoria. Hyväksi koettiin myös se, että ajatuksia pystytään jakamaan yhdessä, vaikka eri mieltä ollen.

Yhteisö muodostuu tietyn ikäisistä nuorista, toinen ikäluokka on tulossa, toinen on lähdössä. Samanlaisina nuorina – en mitenkään erityisinä, normaaleina. Kaverina suhtaudutaan, mitä nyt välillä annetaan lumipesuja pihalla.

Yhteisölle on ominaista luottamuksellisuus, huolenpito ja emotionaalinen yhteys. Kaikki yhteisön jäsenet ovat oppijoita. Ohjaajalla on kaksoisrooli. Hän ohjaa toimintaa ja samalla osallistuu aktiivisesti oppimisen kokonaisprosessiin. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 16.)

Avoimen puolen toiminta ja juttelu sujuu hyvin; jotku ehkä puhuu

mieluummin omalle ohjaajalleen.

Sua kuunnellaan: se on pysäkin positiivinen juttu. Saa tulla kuulluksi ja kuunnellaan, ohjaajat ei puhu päälle. Sua ei ignoreta.

Vastaavan ohjaajan läsnäolo koettiin aina hyväksi, aikuisen paikalla olo luo turvallisuutta ja hyvää mieltä. Ohjaaja on aina paikalla, vaikkei muita nuoria paikalla olisikaan.

Tosi hyvä että on ohjaaja paikalla. Mun mielestä on tosi kiva, että on kans opiskelijoita. Vakituiset ohjaajat on aina paikalla, ellei oo yksilöajoilla.

Haastateltavilla oli käsitys, ettei avoimella puolella ole koskaan yksin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset ovat yleisiä.

Kun ois joku paikka, ei tuoll ulkona yksin jaksa olla missään. Me nähdään kavereitten kanssa täällä. Mun kaverit on käyny täällä pitempään.

Yhdessä tekeminen, asioiden pohtiminen, yhteiset retket ja suunnittelut vahvistivat yhteistä halua ja innostusta.

Voi tulla minkä tahansa asian tai pyynnön kanssa Nuoret koettaa löytää itsensä. Pysäkin tukea saa esimerkiksi yleiseen hyvinvointiin, keskusteluapua, Pysäkille voi tulla tervetulleena, on juteltu nuoremmillekin elämänohjeita.

Pysäkin avoimen puolen yhdessäolo sekä yhteiset tekemiset koetaan arkipäiväisen turvalliseksi ja kodinomaisiksi.

Mukava paikka viettää aikaa, ihmiset on tosi vastaanottavaisia, täällä on mukava olla. En mieti koskaan, miksi tulen Pysäkille. Kaverit -niin- ja mukava ilmapiiri ja ne ohjaajat. Kuka vaan tulee sinne.. silloin kun mä tulin ekaa kertaa, mut otettiin tosi hyvin vastaan.

5.2.1 Dialogisuuden ja osallisuuden kokemukset

Käytäntöyhteisön konteksti antaa merkityksen tekemiselle ja sosiaalisuudelle. Dialogisuus ja osallisuus johtavat yhteisiin käytäntöihin, jotka heijastavat yhteisön suhteita sekä toiminnan tavoitteita. Käytäntöihin liittyy julkilausuttua että hiljaista tietoa. Ne kattavat sanattomat säännöt, taustaoletukset ja jaetut maailmankuvat samoin kuin yhdessä käytettävän kielen, dokumentit, symbolit ja säännöt. (Karila & Nummenmaa 2006, 39.)

*Pysäkillä on sellaine kirjoittamaton sääntö ”kaikki luottaa toisiinsa, kukaan ei puhu toistensa asioita”
Pysäkkiä kohtaan on tullu vuosien varrella kunnioitus, ei tule pie-
neen mieleenkään käyttäytyä huonosti.*

Pysäkin avoimelle puolelle on haastateltavien mielestä helppo tulla, vastaanotto on aina miellyttävä ja nuori kokee olonsa tervetulleeksi.

Sinne voi mennä vapaasti, ilmapiiri on pysynyt samana. Negatiivisia kokemuksia ei ole muistissa, kaikki on päivästä tai tilanteistani kiinni. Jokainen on oma yksilö yhteisössä.

Vastaava ohjaaja koetaan ammattilaisena, jolle on helppo mennä puhumaan.

*Jos mulla on jotain asiaa, joka on henkilökohtaista tai vakavaa, voin puhua kaikesta – alusta asti. Pysäkillä on avoin tunnelma, tehdään asioita yhdessä.
Henkilökuntaan pystyy oikeesti luottamaan. Jos tulee jotain – niihin voi turvautua. Mä oon niin tehnytkin jo: ku niitten kanssa on joka-päivä, ne on tuttuja ja turvallisia.*

Suurin osa käsittää yhdessä tekemisen ja keskustelun normaalina luonnollisena osana Punaisen avoimen puolen toimintaa. Yhdessä oleminenkin on tekemistä!

*Pysäkillä on kivempi olopiiri, sellainen ettei oo kiusallinen, siellä voi puhua esim. kovempaa ääneen: Pysäkillä voi puhua muillekin. Kaikille voi heittää juttua. Tosi mukavat ohjaajat. Me kaikki ollaan ihan samanarvoisia.
Meiän suhde toisiimme on toimiva, kaikki tulee kaikkien kanssa toimeen. Kaikki ainakin yrittää tulla jokaisen kanssa toimeen.
Avoimen puolen aiheita pois kotoa muuttamisesta, lapsista lapsen saamisesta, lapsen nimistä; alkoholin käytöstä, vapaa-ajan vietosta, koulun käynnistä.*

Dialogissa tarvitaan neljää perustaitoa: kuuntelua, kunnioitusta, odotusta ja avoimuutta. Haastatellut kokivat, että toiset kävijät auttoivat omilla kokemushistorioillaan sekä mielipiteillään, he vertailivat keskenään käsityksiään ja useimpien jakoivat omaa tietämystään. Kysymällä sai vastauksia ja ohjausta lisätietojen hakemiseen.

MÄ oon sanonu parille mun kaverille että mennään käymään Pysäkille kahville. Oon ajatellu, ett tolle vois Pysäkki olla avuksi, perheen kanssa oli kaverilla vaikeuksia. Sanoin sille että käy pysäkillä- pyydä yksilöaika, menisit juttelee.

Ohjaajien on helppoa olla nuorten kanssa, nuoret keskenään voivat neuvoa toisiaan. Hyvin vaikuttaa yhteisö. Hyvä että pystyy tulee johonkin ja saa uusii kavereita.

Tärkeää on luottamus toisiin nuoriin, toisten asioita ei huudella Keravalla. Nuoret puhuu omista asioista tosi avoimesti.

Yhteisen tietämyksen jakaminen, yhteisen hyvän vuoksi toimiminen ja yhteisiin asioihin vaikuttamisen mahdollisuudet luovat osallisuuden tunteita. Osallistuminen kehittää osallisuutta ruohonjuuritasolta ylöspäin, yksilöstä yhteisöön ja osallisuus vahvistaa osallistujan tuntemusta omista kyvyistään, pätevydestään sekä täysivaltaisuudestaan toimijana. (Thitz 2013, 29.)

Me kaikki ollaan ihan samanarvoisia.

Samankaltaisia ihmisiä – saman tapaisista asioista, ongelmat samankaltaisia, on helpompi tulla heidän luokseen, pystyy jakaa kokemuksia.

Yhteisöllisyyden tarjoama vertaistuki ja ammatillisten ohjaajien tarjoama tuki ja turva voivat muodostaa yhteisöstä sosiaalisen ympäristön, joka tukee kasvavan nuoren hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä ja mielenterveydellisten ongelmien lisääntymistä.

Mulle Punainen puoli oli yhteisö. Päihteiden ulkopuolellakin oltiin yhdessä, me oltiin kaveriporukka. Silloisten parhaiden kavereiden kanssa olin – kaikkien kanssa yhdessä. Ei mitään ihmeellistä tehty, puhuttiin vaan arjesta.

Luottamus Päiviin on auttanut Pysäkin ulkopuolella luottamiseen muihin ihmisiin.

Huonoa asennetta kohtaamisessa ei paikkaa mikään. Elämä ei ole aina ihmisen itsensä hallittavissa, vaan siihen sisältyy monia seikkoja, joita ihminen ei itse valitse. Nuorten tukemisessa ja auttamisessa tarvitaan turvallisuutta luovaa, toivoa antavaa ja sitoutunutta asennetta ja työtapaa. Hyviin valintoihin ohjaaminen ja niissä vahvistaminen on hyvinvointia rakentavaa. (Mattila 2010, 148.)

Päivin kanssa tuli saman tien hyvä yhteistyö, ei tarvinu selitellä Ohjaajat oli kavereita, paitsi muuttui aikuisiksi kun joku teki jotain väärää. Ohjaajat eivät alentaneet eivätkä käyttäneet valtaansa väärin.

Moni tekee koulutehtävät, lintsaamisesta sanotaan, aika moni tuol tekee läksyjä, kun ei ne muuten niitä tekis.

On kuitenkin varottava, ettei yhteisöllisyydellä ole liian suuria haittoja. Haasteena voi olla, että yhteisöllisyyden tuomasta tuesta ja turvasta on vaikea irrottautua ja sopeutua niin sanottuun suojaamattomaan maailmaan, jossa yhteisyydelle ei olekaan niin tiivistä tunnetta. (Lehtonen 1990, 17.)

Mä oon vähän "sad" sit ku mä täytän 18vuotta, kohta täytän jo 17. 14-vuotiaat ja täysi-ikäiset samassa tilassa voi olla joskus hankalaa.

Koettu osallisuus syntyy yhteisön mahdollisuuksista tarjota yhteisön jäsenelle hyödyllisiä yhdessä olon tapoja, keinoja toimia ja saada aikaan miellyttävää vuorovaikutusta. Yhteisön arvot, normit ja kulttuuriperintö konkretisoituvat yhteisön jäsenen identiteettinä ja osallisuus syntyy jäsenten kiinnittymisenä yhteisöön.

*Nykyisin on erilainen mielikuva Pysäkistä: täällä ettei ole pelkästään päihdeongelmaisia; muuten vaan ongelmaisia, ehkä kouluongelmia.
Päivin läsnäolo on aina ollut tosi jees.
Oikeudenmukaisuus on myös rohkeutta olla eri mieltä. Kaikki on semmoisia kuin ne on, kaikki saa olla semmoisia kuin ne on.*

5.2.2 Voimaantumisen ja sitoutuneisuuden kokemukset

Nuorten ja heidän perheidensä kanssa työskenneltäessä on otettava huomioon nuoren ideologinen asema, jossa hän on yksilönä arvokas asiakas. (Korhonen 2006, 57.)

Yhteisöllisyys vaikuttaa minuun – saa sanoa mielipiteensä – saa olla oma itsensä.

Yhteisöllisyys koetaan arkikielessä jäsenten yhdessäoloksi. Yhteisö voidaan määritellä paikaksi, jossa sen yhteen kuuluvat jäsenet tulevat ymmärretyksi ja tekevät työtä yhteisen hyvän puolesta.

*Avoimella puolella toimitaan yhdessä muiden nuorten kanssa.
Se on se tunne siitä, ettei kukaan jätä sua oman onnesi nojaan
Tykkään olla punaisella puolella. Siellä on kaikkee tekemistä, ei tuu*

tylsää, kivoi ohjaajii – niitten kanssa on mukava jutella. Tuoll käy aika usein erilaisia ihmisiä ... Ei voi olla negatiivista vaikutusta.

Ammatillinen yhteisö voidaan nähdä kasvatuksellisena kenttänä, jonka toimintaa ohjaavat perustehtävään sekä vuorovaikutukseen sitoutuminen. (Karila & Nummenmaa 2006, 34.) Koko Pysäkki kasvattaa!

*Nuoret sanoo myös ohjaajille: kaikki on tasavertaisia.
Työntekeminen ei ole ohjaajien käyttäytymisessä mukana. Ohjaajat sanoo että "mitäs sä nyt"? Automaattisesti tulee ohjaaminen keskustelussa luonnostaan.
Jokaista kannustetaan käymään koulua.
Johtaja on meidän kanssa punaisella puolella, hän näkee tilanteet nopeesti; tunteet meidät, hän on helposti lähestyttävä.*

Haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että kävijänuoret tuntevat olonsa paremmaksi, tietoisemmaksi ja rohkeammaksi ottamaan vastaan arjen ongelmia kuuluessaan Nuorten Pysäkin avoimen puolen yhteisöön.

*Ei sun tarvi käydä näit asioita yksin.
Monet mutkat on menny suoraksi kun on ollu Pysäkki.*

Heillä on toisistaan selkeä kuva, erilaisina yhdessä. Heillä on mahdollisuudet omana itsenään osallistua ja kyseenalaistaa.

*Ryhmät on hyviä- nuorille aktiviteettia, että pysyy poissa pahuudesta.
Punaiselta puolelta oon saanu ohjeita ja neuvoja, mutta elämä ei oo menny niiden mukaan.*

Elämänhallintataitojen kehittyessä nuori pystyy elämään paremmissa suhteissa muihin ihmisiin. (Puolimatka 2011, 316.) Tutkimustulosten mukaan voidaan sanoa, että Nuorten Pysäkin avoin puoli kannustaa ilmaisemaan itseään ja pitämään itsestään huolta.

*Tottakai se auttaa jos juttelee toisen kanssa Pysäkillä.
Siell ei pyritä muuttamaan ketään, henkistä kasvua tuetaan, neuvoilla autetaan.
Oon saanu uusia kavereita; Pysäkill kannustettu vaikkei onnistu heti, ei pidä lannistua.*

Tutkimustulosten mukaan Punaisen avoimen puolen kävijöitä voidaan pitää tavertaisina vapaaehtoisessa yhteisössä, joka kokoontuu satunnaisesti.

*En muuttais mitään, me saadaan vaikuttaa ryhmiin, me suunnitellaan yhdessä ryhmien toiminta.
Jokainen nuori saa vaikuttaa niin paljon, ku haluaa, mitä tehdään.
Yhteisöllisyys on sitä – että kaikilla on ongelmia.
Avoimuus toimii hyvin. Keskustelu on vapaata. Kaikki ei puhu aina toisten kanssa. Ohjaajat osallistuu keskusteluun.*

5.2 Kehittämisehdotuksia haastattelujen perusteella

Haastateltavat toivoivat avoimeen puoleen sekä sisustukseen että aukioloaikoihin muutoksia, ryhmien aiheisiin ja kokoontumiskertoihin toivottiin lisäystä.

*Lauantaisin vois olla auki, esim, joka toinen lauantai.
Pihakalusteet – tai piha oleskeluun tarvittavat tilat ois kiva*

Haastatteluissa tuli esiin myös sellainen seikka, etteivät kävijänuoret toivoisi avoimella puolella olevan kovaa meteliä tai liikaa hälinää pienissä tiloissa.

Energisille pojille vois keksii jotain tekemistä

Haastateltavat olivat yleisesti ottaen kiitollisia ja tyytyväisiä Nuorten Pysäkin avoimen puolen toimintaan ja henkilökuntaan.

*IsoBoss jota kaikki kunnioittaa, ja sairaanhoitaja on äitihahmo, joka tutkii ja pitää huolta.
Unelmana olis Thaimaa-reissu Pysäkin kanssa
ois kiva jos ois hedelmiä tarjottavana
Pysäkillä vois olla kotitekoista ruokaa mitä vois syödä
Täydellinen tollaisena mitä se tarjoaa. Sinne ei voi mitään kauheesti pyytää enää lisää.*

Kehittämisehdotuksia nuorilta tuli todella vähän, heille riittää se yhteisöllisyys ja osallisuus, minkä muut nuoret tarjoavat. Heille on tärkeää saada yhdessä päättää tilanteen mukaan asioista. Siinä yhteisössä he viihtyvät.

6 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Diakonia-ammattikorkeakoulu on sitoutunut noudattamaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Opinnäytetyöltä edellytetään, että se on tehty eettisesti oikein ja tieteellisen totuudenmukaisesti. Opinnäytetyön tulee olla yhteiskunnallisesti hyödyllistä. (DIAK 2010, 12.) Tutkimus ei saa vahingoittaa tutkimusympäristön toimintaa eikä tutkittavia. Tutkija itsekin on luotettavuuden kriteeri. Luotettavuus koskee koko tutkimusprosessia. Hyvää tutkimusta ohjaa eettinen sitoutuneisuus.

Olen noudattanut rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tässä opinnäytetyössä ja sen analysoimisessa, tulosten tallentamisessa sekä esittämisessä ja tulosten arvioinnissa. Opinnäytetyöni toteutan avoimesti ja vastuullisesti. Olen käyttänyt opinnäytetyöhöni muiden tutkijoiden tekemiä töitä ja saavutuksia sekä ottanut ne huomioon viittaamalla heidän julkaisuihinsa. Olen suunnitellut, toteuttanut sekä raportoinut opinnäytetyöni Diakonia-ammattikorkeakoulun vaatimusten edellyttämällä tavalla. Olen pyytänyt työelämän yhteistyökumppanilta opinnäytetyöhöni luvan suullisesti sekä opinnäytetyöstä on tehty myös kirjallinen sopimus.

Osasinko kysyä oikeat kysymykset, jäikö jotain kysymättä? Vaikuttaako haastattelijan ja haastateltavan suhteet tuloksiin? Vaikuttaako tutkimusyhteisössä haastattelun suorittaminen tutkimuksen tuloksiin? Vaikuttaako tutkijan tuntemattomuus/tuttuus tuloksiin? Tutkija on keskeisessä asemassa kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Tutkija pohtii tekemiään ratkaisuja ja hänen tulee vakuuttaa lukijansa. Kvalitatiivinen tutkimus antaa vapautta liikkua aineiston analyysin, tehtyjen tulkintojen ja tutkimustekstin välillä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden käsite sisältää uskottavuuden, varmuuden ja vahvistettavuuden käsitteet.

Mielestäni aineistonkeräysmenetelmäni ovat olleet riittäviä ja koen saaneeni erittäin paljon empiristä aineistoa Pysäkin kävijöitä haastatteleamalla, kuin myös havainnoimalla sanatonta kokemustietoa sekä avoimen puolen toimintaa työharjoittelujaksollani. Osallistumalla Nuorten Pysäkin toimintaan sain mahdollisuuden pohtia yhteisen toiminnan sisältöä, seurata kävijöiden osallistumista avoimen Punaisen puolen toimintaan, vertailla kävijöiden, vertaisten ja ohjaajien välistä vuorovaikutusta sekä yleistä ilmapiiriä erilaisissa toimintatilanteissa.

Olen työstänyt opinnäytetyötäni henkilökohtaisten arvojeni kautta. Olen halunnut tuottaa ehdottoman luottamuksellista tietoa niin, että pystyn vastaamaan tuotoksistani. Olen syvästi pohtinut ja tuntenut henkilökohtaisesti aiheeni vakavana ja hyvin antoisana tutkimuskohteena. Olen ollut tietoinen vaitiolovelvollisuudestani liittyen opinnäytetyöhöni. Eettiset seikat ovat minulle erittäin tärkeitä arvokysymyksiä, joita ei sovi ohittaa merkityksettöminä.

7 POHDINTA

”Me ollaan nuoriso, me ollaan tulevaisuus” – lause kehottaa luottamaan nuoriin. Entä jos nuoriso ei luota itseensä, eikä yhteiskunta anna heille mahdollisuuksia tulevaisuuteen? Nuorten kehitystehtävät kasvaessaan aikuisiksi ovat pitkään kiinnostaneet minua. Miten sellainen nuori, jolla on paljon erilaisia ongelmia tai vaara syrjäytyä saa apua ja neuvoja kasvunsa tueksi? Millaista apua perhe, lähiomaiset, naapurit, ystävät – kaverit voivat antaa nuorille? Pystytäänkö nykypäivän yhteiskunnassa turvaamaan nuorille ennalta kokonaisvaltainen neuvonta ja apu? Voiko nuori kaikissa huolissaan ja murheissaan vapaaehtoisesti kysyä ja saada vastauksia varaamatta aikaa viranomaiselta? Onko yhteiskunnan palveluihin jonotettava kuukausia, että pääsee kysymään mieltään painavaa asiaa? Mistä nuori löytäisi apua silloin, kun sitä kipeimmin ja nopeimmin tarvitsee?

7.1 Opinnäytetyöprosessi

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut minulle todella haastavaa, erittäin hidaista, aiheensa puolesta antoisaa, kohderyhmänsä vuoksi rakasta, teoreettiselta pohjalta opettavaista ja oman rajallisuuden edessä nöyrytystä. Tärkeän näkökulman tähän on tuonut oma äitiyteni ja huoleni nykypäivän alaikäisistä. Minun on helppo samaistua Nuorten Pysäkin toiminnanjohtajan Päivi Wilénin huoleen Keravan nuorista. Nuorten Pysäkillä on täydellä sydämellään toimintaa ohjaava henkilö: se on iso osa paikan avoimuutta ja yhteisöllisyyttä.

Vaikka minulle on ominaista asioiden käsittely suurilla syvillä tunteilla, yritin pitää tiukasti mielessä tutkimusta tehdessäni, etten käyttänyt tunteita tai omia kokemuksia tutkimusvälineinä. Itsetutkiskelua tämä opinnäytetyö vaati paljon. Ammatillisuus ja asioiden realiteetit tulee pitää mielessä tutkiessa. Itse käytännön toimintaan tutustuminen oli mielenkiintoista ja jätti rakkaan muiston mieleeni. Ensimmäisen harjoitteluviikon jälkeen olin vakuuttunut toiminnan tärkeydestä ja avoimen puolen yhteisöllisyyden merkityksestä nuorille. Avoimen puolen toiminnassa on käytettävissä nuorten voimaantumiseen suuret mahdollisuudet, joiden toivoisi olevan saatavilla myös muiden Suomen paikkakuntien nuorille.

7.2 Tutkimustulokset

Tutkijan tavoitteena on ymmärtää ilmiö sellaisena kuin se tutkittavan mielestä on, ja kuvata se niin, ettei se muutu tutkijan omaksi merkitysyhteydeksi. Me ymmärrämme toisiamme sen mukaan, mitä olemme itse kokeneet tai omassa elämässämme eläneet. Tutkijan kuitenkin tulee välttää tällaista etukäteisasettelua ja ennakkokäsityksiä ja korvata se tieteellisellä asenteella. (Lehtomaa 2006, 163–164.)

Tämä opinnäytetyö tuo esiin Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkin kävijöiden kokemuksia yhteisöllisyydestä ja omasta voimaantumisestaan. Kävijöiden haastatteluvastauksissa tuli esiin niin myönteisiä kuin negatiivisia puolia toiminnasta, samalla myös niistä toiveista, joita kävijät haluaisivat toiminnan suhteen. Toi-

saalta hyvin moni haastatelluista kertoi, ettei mitään negatiivisia puolia tai seikkoja ole eivätkä he haluaisi minkään muuttuvan tai poistuvan. Haastateltavat vastasivat mielestäni tutkimuskysymyksiini oman asiansa tuntijana kattavasti ja ymmärsivät myös omalta osaltaan, miten muutoksia haluaisivat tehtävän.

Yhteisöllinen kiinnittyminen tapahtuu Pysäkin avoimen Punaisen puolen tiloihin. Jokaiselle haastateltavalle Pysäkin Punainen avoin puoli on tärkeä sekä ympäristöltään että sosiaalisilta suhteiltaan sekä tunteisiin liittyvänä merkityksenä kokemushistoriassa. Tämä kuvaa osallisuuden tunteita, johon liittyvät sosiaaliset siteet, ystävyys-kaverussuhteet, yhdessä koetut hetket ja tapahtumat sekä yhteisöllinen vastuun kantaminen Pysäkin avoimesta Punaisesta puolesta.

Yhteenkuuluvuuden tunteesta, yhteisöön kuulumisesta, henkilökohtaisesta persoonallisesta suhteesta yhteisöön sekä samaistumisesta toisten jäsenten kanssa rakentuu yhteisöllisyys. (Thitz 2013,34.) Avoimen puolen yhteisöllisyys -kokemuksiin vaikuttivat ne olosuhteet, tilanteet ja puitteet, joissa oleskellaan sekä henkilökunta, jonka perustehtävä on auttaa avoimen puolen kävijöitä kaikissa arkeen ja elämiseen liittyvissä asioissa. Nuoret korostivat vastauksissaan turvallisuutta ja vastaavan ohjaajan läsnäoloa avoimella puolella.

Yhteisiä normeja ja käyttäytymissääntöjä rikkovat yhteisön jäsenet koetaan häiritsevänä. Mielestäni tutkimustulokset osoittavat, että yhteisöllisyys hoitaa myös negatiivisia kokemuksia parempaan suuntaan. Putmanin mukaan (Ruuskanen 2002,7.) yhteisöllisyys helpottaa ongelmia ratkaisemista ja ehkäisee sooloilijoiden huonoa käytöstä. Tutkimukseni mukaan negatiivisuus rasittaa toisia yhteisön jäseniä ja ongelma pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti ratkaistua yhdessä. Toiset yhteisön jäsenet pyrkivät aikaan saamaan yhteisiin asioihin negatiivista sävyä tai sekasortoa, jota toiset jäsenet taasen ovat valmiit yhteisen hyvän ja edun vuoksi korjaamaan kantamalla vastuun kaikista yhteisön jäsenistä. Avoimen puolen kasvatuksellinen yhteisö ohjaa jäseniään käyttäytymään normien mukaisesti ja ohjaaja valvoo jatkuvasti.

Yhteisöllisyydellä on hyvin myönteisiä vaikutuksia hyvinvointiin. Yhteisön jäsenet muodostuvat toisilleen tärkeiksi ja me-henki on vahvaa. (Ruuskanen 2002, 7.) Tutkimustulosten mukaan kävijöiden suurin voimavara on muiden kävijöiden tuki ja ymmärrys. Yhteisöllisyyden tunteen pystyy jokainen aistimaan Nuorten Pysäkin Punaiselle avoimelle puolelle tultuaan. Jokainen saa siellä aidosti ja täysillä olla oma itsensä, jokainen kuuluu porukkaan juuri sellaisena kuin paikalle tulee. Kaikki tehdään yhdessä, jokaisen mielipide otetaan huomioon. Ohjaajalla on päävastuu, mutta hän halutessaan pystyy vastuuttamaan nuoria. Hän rohkaisee nuoria miettimään asioita, esittää kysymyksiä ja antaa aikaa vastailta ja käsitellä asioita, vaikka seuraavaan käyntikertaan saakka. Yhteisö kannustaa itseohjautuvuuteen ja kasvamisen kautta oppimiseen yhdessä. Kävijän yksilöllisyyttä korostetaan avoimella puolella. Kaikki ovat tärkeitä ja itsenäisiä, kaikilla on oikeus samaan tietoon, tukeen tai ohjaukseen. Kaikki voivat laajentaa asiakkuuttaan Nuorten Pysäkkiin, hakeutumalla yksilöhoitoon Siniselle puolelle: jokainen tuntee olonsa turvalliseksi avoimella puolella.

Tutkimustulosten mukaan keskeinen vaikutus yhteisöllisyyden tunteisiin on Punaisen avoimen puolen valvovalla ammattihenkilöllä. Toiminnasta vastaava ohjaaja Punaisella avoimella puolella on tuki, turva ja yhteisön päällikkö. Hänen sanansa on laki ja häneen voi luottaa. Hän toivottaa kaikki avoimelle puolelle tervetulleeksi. Hän huomioi kävijöidensä tunnereaktiot, osaa käsitellä heitä yhteisön sääntöjen mukaisesti ja pitää heistä huolta.

Hallitus esitti syyskuussa 2014 eduskunnalle uutta sosiaalihuoltolakia, joka parantaisi asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja lisäisi viranomaisten yhteistyötä. Asiakkailta olisi oikeus omaan nimettyyn työntekijään ja mahdollisimman tehokkaiseen palvelutarpeen arviointiin. Näin autettaisiin erityisesti niitä ihmisiä, jotka terveydellisistä syistä ovat estyneitä itse hakemaan ja saamaan tarvitsemiaan palveluita. Terveystieteiden, poliisien ja työ- ja elinkeinohallinnon viranomaiset olisivat avainasemassa ohjaamaan henkilöt oikeaan hoitoon sekä palvelujen pariin. Tähän lakiin sisältyisi nuorisopalvelutakuu. Niin kauan kuin henkilöllä on tarvetta sosiaalipalveluihin, hänellä olisi mahdollisuus saada moniammatillista tukea yhden luukun kautta. Takuu kattaisi omatyöntekijän, palvelutarpeen arvioinnin ja sosiaalisen kuntoutuksen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014.)

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että Keski-Uudenmaan Nuorten Pysäkin yhteisöllisyydessä toteutuvat niin osallistuminen, jakaminen, vastuullisuus, ystävyys kuin luottamus. Mikään näistä ei onnistu yksinään, vaan niihin tulee sitoutua ja yhdessä luoda viihtyisä ympäristö. Suosittelen erittäin mielelläni tällaisia paikkoja mahdollisimman moneen kuntaan ja lähiöön. Uskon todella, että näitä avohoitopaikkoja tarvitaan ja niitä pitää ehdottomasti lisätä kunnallisiin avohuoltopalveluihin. Lasten ja nuorten avoimien ammatillisesti johdettujen avohoitopaikkojen lisääntyvä tarve on mielestäni Suomessa ilmeisen suuri. Suomessa ei ole Keravan Nuorten Pysäkin tyyppistä paikkaa, minne nuori voi mennä vapaaehtoisesti ilman ajanvarausta saamaan nopeasti neuvoja ja ohjausta ongelmiinsa. Lasten ja nuorten yhteinen kokoontumistila tarjoaa mahdollisuudet vertaisiin, yhteisöllisyyteen sekä osallistumiseen, samalla tarjoten ammattihenkilöstön tuen tai konsultoinnin. Avoimien avohoitopalvelujen tarve on erittäin ajankohtainen lasten ja nuorten ongelmien lisääntyessä ja vakavoituessa.

7.3 Ammatillinen kasvu

Ammatillinen kasvuni on kokonaisvaltainen kehittymismatka koko elämäni ajan eikä matka ole vielä kukaan loppunut. Olen elämäni varrella oppinut niin työn kuin harrastusten, ryhmien, kerhojen, kurssien kuin koulutuksienkin puitteissa. Olen ollut aina aktiivinen oppija sekä utelias tiedonetsijä. Olen ollut kehittämässä omaa työtäni sekä toiminut tiimeissä. Olen toiminut työpaikkaohjaajana sekä työvalmentajana.

Sosionomiksi kehittyminen vaati paljon tietoja, taitoja ja hyvää asennetta. Ydintaidot opitaan koulutuksessa ja työharjoittelussa, samalla sitoudutaan työhön sekä opitaan yhteistoimintataidot. Olen sosiaalialan osaaja, ymmärrän alan monitahoisuuden sekä vaihtelevuuden ja lainalaisuuden. Minulla on kokemuksellista tietoa ja taitoja, jotka auttavat ongelmatilanteiden ymmärtämiseen. Uudet tilanteet synnyttävät uudet ongelmat, mutta vanhat kokemukset auttavat uusien tilanteiden hahmottamiseen. Asiantuntijuus esittäytyy niissä tilanteissa, joissa pystytään varautumaan mahdollisimman tarkasti tilanteisiin, joita saattaa syntyä

ennen kuin mitään varsinaisesti on tapahtumassakaan, tarkoittaen lähinnä ennakoivaa tai ennaltaehkäisevää sosiaalityötä. Työllistymisen kannalta perustaidot sekä henkilökohtaiset edellytykset työhön ovat kehittyneet toivotusti. Työtehokkuuteen tarvittavat asenteet sekä asiakassuuntautuneisuus ovat kunnossa.

Tämä kehittymismatka tällä kertaa päättyy sosionomiksi valmistumiseen sekä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian viran kelpoisuuteen. Minulla on suuri kunnia palvella ihmisiä myös diakonisen sosiaalityön kysymyksissä. Minulla on kyky ja halu asettua lähimmäiseni asemaan, myötäeläjän sekä vierellä kulkijan ominaisuudessa, tahdon rakastaa lähimmäistäni kuten itseäni, tahdon olla läsnä ja kohdata ihmisiä yksin, ryhmissä ja yhteisöissä.

Tunnen kirkkoni arvot ja sitoudun niihin. Tunnen itseni, uskallan arvioida itseäni rehellisesti sekä tarvittaessa pystyn joustamaan omien arvojeni ohitse. Tiedostan vastuuni itseni jatkuvasta kehittämisestä, päivittäisestä täydennys- tai jatkokoulutuksesta sekä kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnistani. Omaa kristillistä identiteettiäni sekä hengellistä kasvua ylläpidän kirkon perusteoksilla sekä rukoukselämällä että lainsäädännön ja eettisten normien ja käytäntöjen noudattamisella. Olen saamani koulutuksen myötä valmis ottamaan vastaan myös verkostotyötä ja vapaaehtoistyötä, niin monikulttuurisen toimintaympäristön tai ekologisen kestävän kehityksen toiminnan parista. Haluan tehdä auttamistyötä niin hengellisen, sielunhoidollisen kuin eettisen tai sosiaalisen vuorovaikutus- ja muutostyön myötä.

Opinnäytetyön loppuun saattaminen on ollut todella rankkaa, haastavaa, palkitsevaa ja rakastakin. Opinnäytetyöni ollut työn alla työharjoittelusta 2010 alkaen ja nyt tämä on vihdoinkin käsitelty kokoon. Toivottavasti tästä yhteisöllisyyttä korostavaa opinnäytetyöstäni on hyötyä laajemmin. Olen opinnäytetyön tekemisen aikana ollut hyvin innostunut Keravan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen vuorovaikutuksellisesta toimintamallista ja katsonut sen voimaannuttavan Keravan nuoria todella paljon. Tunnen syvää kiitollisuutta siitä, että sain kuulua Keravan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen yhteisöön.

LÄHTEET

- Airola, Marja & Tarsalainen, Anne 2005. Murkkuelämää – Käsikirja murrosikäisille ja heidän vanhemmilleen. Saarijärvi: LK-Kirjat. Lasten Keskus.
- Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Ellonen Noora, 2008. Kasvuyhteisö nuoren turvana. Sosiaalisen pääoman yhteys nuorten masentuneisuuteen ja rikekäyttäytymiseen. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityönlaitos. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 82. Tampereen Yliopisto: Tampere. Saatavilla myös verkossa: <http://acta.uta.fi/pdf/978-951-44-7206-0.pdf>
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere.
- Furman, Erna 1993. Auta lasta kasvamaan. Nuorisopsykoterapiasäätiö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hautamäki, Antti; Lehtonen, Tommi; Sihvola Juha; Tuomi, Ilkka; Vaaranen, Heli & Veijola, Soile 2005. Yhteisöllisyyden paluu. Tampere: Gaudeamus.
- Heiskanen, Tarja & Saaristo, Liisa 2011. Kaiken keskellä yksin : yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot. Jyväskylä : PS-kustannus.
- Helve, Helena 2002. Arvot, muutos ja nuoret. Helsinki: Yliopistopaino.
- Sirkka Hirsjärvi (toim.). Kasvatustieteen käsitteistö. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hyyppä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä : sosiaalinen pääoma ja terveys. Yhteisön vuorovaikutuksen kehittämistarpeet Jyväskylä : PS-Kustannus.
- Hyyppä, Markku T. 2005. Me-hengen mahti. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Hämäläinen, Juha & Nivala, Elina 2008. Kasvatustiede – pedagogisen ihmisen tiede. Kuopio: Unipress.
- Hännikäinen, Maritta 2006. Yhteenkuuluvuuden tunne ja oppijoiden yhteisöksi

- kehittyminen teoksessa Karila, Kirsti; Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus 2006. Tampere: Vastapaino. s.126–146.
- Hännikäinen, Maritta & Rasku-Puttonen Helena 2006. Päiväkoti ja koulu vuorovaikutuksellisinä yhteisöinä. teoksessa Karila, Kirsti; Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus 2006. Tampere: Vastapaino. s.11–16
- Iija, Aulikki 2009. Voimaantumisen kehityshaasteena. Teoksessa Hentinen, Kirsi & Iija, Aulikki & Mattila, Eija (toim.) Kuuntele minua – mielenterveystyön käytännön menetelmiä. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 105 - 121.
- Ikonen, Merja 2006. Lasten vuorovaikutus ja leikki yhteisöllisyyden rakentajana. Teoksessa Karila, Kirsti; Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus 2006. Tampere: Vastapaino. 149–165.
- Jauhiainen, Riitta & Eskola, Marjatta 1994. Ryhmäilmiö. Perustietoa ryhmän käytöstä ja ryhmätyöstä sosiaalityöhön sovellettuna. Helsinki: WSOY.
- Kaipio, Kalevi 1995. Yhteisöllisyys kasvatuksessa. Yhteisökasvatuksen teoreettinen analyysi ja käytäntöön soveltaminen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kananen, Jorma 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karlsson, Linnea; Marttunen, Mauri; Pirkola, Tiia & Strandholm, Thea 2006. Nuorten depressio - Tietoa nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Nuorten mielenterveysyksikkö. Mielenterveyden ja alkoholitutkimuksen osasto. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B10 / 2007. Verkkojulkaisu:
http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/julkaisusarja_b/2007/2007b10.pdf

- Kauppila, Reijo A. 2005. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Keski-Uudenmaan Päihdepysäkki 2009. Vuosikertomus 2009. Kerava: Keravan yksikkö. Verkkojulkaisu:
<http://www.nuortenpysakki.fi/images/stories/PDF/vuosikertomus2009.pdf>
- Keski-Uudenmaan Päihdepysäkki 2010. Vuosikertomus 2010. Kerava: Keravan yksikkö. Verkkojulkaisu:
http://www.nuortenpysakki.fi/images/stories/PDF/vuosikertomus_2010.pdf
- Keski-Uudenmaan Päihdepysäkki 2011. Vuosikertomus 2011. Kerava: Keravan yksikkö. Tuloste tekijän hallussa.
- Kiesiläinen, Liisa 2004. Vuorovaikutusvastuu : ammatilliset vuorovaikutustaidot kasvatusyhteisössä. Helsinki : Arator.
- Kirkkohallitus 2010. [”Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015”](http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/9E948D9CE869BDB4C22577E40042BD29?OpenDocument&lang=FI)
<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/9E948D9CE869BDB4C22577E40042BD29?OpenDocument&lang=FI>
- Kotkavirta, Jussi 2002: Kokemuksen ehdot ja hahmot. Teoksessa Haaparanta, Leila – Oesch, Erna (toim.) 2002: Kokemus. Tampere: Tampereen yliopistopaino. 15 – 36.
- Kuokkanen, Ritva; Kivirinta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten.
- Kähönen, Kari 2009. Keskisuuret ja suuret ryhmät. Teoksessa Heidi Lindroos & Ulrika Segercrantz (toim.) Yksilöksi ryhmässä. Helsinki: Palmenia. 63–77.
- Lehtonen, Heikki 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino
- Lepistö, Jaana; von der Pahlen, Bettina & Marttunen, Mauri 2005. Nuorten päihdehäiriöiden hoito –verkkojulkaisu. Mielenterveyden ja alkoholitutkimuksen osasto MAO. Terveiden edistämisen keskus ja Kansanterveyslaitos. Saatavilla verkossa:
http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/ohjeet_ja_suosituksset/nuorten_paihdehairioiden_hoito.pdf

- Mattila, Kati-Pupita 2010. Asiakkaana ihminen : työnä huolenpito ja auttaminen. Jyväskylä : PS-kustannus.
- Meidän Kerava, Yhteisöllisyyden kehittämisohjelma 2007-2012. Saatavilla verkossa
http://www.kerava.fi/ep/tiedostot/yhteisollisyysohjelma_2007.pdf
- Neuvonen, Marianne 2010. Yhteisöhoito päihdetyössä. Luentomateriaali Diakonia-ammattikorkeakoulussa 20.9.2010. Tuloste tekijän hallussa.
- Nuorisotutkimusseura 2010. Osallisuus ja sosiaalinen vahvistaminen 3/2010. Osallisuuden vai sosiaalisuuden vahvistamista? Jatta Herrasen ja Pirjo Junttila-Vitikan pääkirjoitus.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/node/476#paakirjoitus>
- Panuma, Hanna & Tervahauta, Petra 2012. ”Haluskohan Matti lohduttaa mua?” Toimintatutkimus valokuvaamisen käyttämisestä työmenetelmänä sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö. Yhteisö- ja perusturvatyö. Sosionomi(AMK). Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Saatavilla:
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/49973/Panuma_Hanna_Tervahauta_Petra.pdf?sequence=1
- Pentti, Veikko 2003. Turvallinen yhteisö - turvattu yksilö, Turvallisuutta kasvatuksen ja yhteiskuntapolitiikan keinoin. Helsinki: Yliopistopaino.
- Puohiniemi, Martti 2006. Täsmäelämän ja uusyhteisöllisyyden aika. Vantaa: Limor-Kustannus.
- Puolimatka, Tapio 2011. Kasvatus, arvot ja tunteet. Helsinki : Suunta-kirjat.
- Rostila, Ilmari 2001. Tavoitelähtöinen sosiaalityö. Voimavarakeskeisen ongelmanratkaisun perusteet. Jyväskylä.
- Rouvinen-Wilenius 2013. Voidaanko yhdenvertaista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä mitata? Suomen sosiaali ja terveys ry. Soste. Verkkojulkaisu: www.alli.fi/binary/file/-/id/679/fid/2406/
- Räsänen, Juhani 2002. Voimaantumisen oikeus ja välttämättömyys. Ammatillisen voimaantumisen edellytykset ja käytäntö. Julkiviestintä Oy. Lahti: Suomen Työvalmennusakatemia.

- Räsänen, Juhani 2006. Voimaantumisen mahdollistaminen ja ratkaisut.
Yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön valtaistaminen. Julkiviestintä Oy.
Järvenpää: Suomen Työvalmennusakatemia.
- Ruuskanen, Petri (toim.) 2002. Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi: näkökulmia
sosiaali- ja terveysalalle. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sayed, Terttu 2010. Yksilökohtainen ohjaus mielenterveystyössä.
Opintomateriaali mielenterveys- ja päihdeopinnoissa 4.10.2010.
9s.Tuloste tekijän hallussa.
- Seikkula, Jaakko & Arnkil, Tom Erik 2005. Dialoginen verkostotyö. Helsinki:
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 1982. 17.9.1982/710
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Uusi sosiaali- ja terveysministeriö lisää matalan
kynnyksen palveluja lapsille ja nuorille. Tiedote 196/2014.
Saatavilla verkossa: [http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/-
/view/1892042#fi](http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/-/view/1892042#fi)
- Suomen ev.lut.kirkko 2014. Diakonia Suomessa. Sakasti-verkkosivut. Palvelu
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon työntekijöille ja toimijoille.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content43EA4D>
- Talvinen, Päivi & Nylund, Marianne 2008. Kotouttavan yhteisösosiaalityön
yhteistoiminnallisuus. Teoksessa Irene Roivainen, Marianne
Nylund, Riikka Korkiamäki & Suvi Raitakari (toim.) Yhteisöt ja
sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla? Helsinki: PS-
Kustannus. 111–126.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010. THL:n toimeenpanosuunnitelma
kansalliseen mielenterveys- ja päihdesuunnitelmaan 2009-2015.
Toimenpiteet 2009-2010. Wahlbec, Kristian; Moring, Juha;
Nevalainen, Veijo; Nordling, Esa; Partanen, Airi; Vuorenmaa,
Maritta & Bergman, Viveca.
[http://www.thl.fi/documents/10531/121844/Mieli2009_toimeenpano-
suunnitelmaTHL.pdf](http://www.thl.fi/documents/10531/121844/Mieli2009_toimeenpano-suunnitelmaTHL.pdf)
- Thitz, Päivi 2013. Seurakunta osallisuuden yhteisönä. Diakonia-
ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 40. Tampere:
Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Tomperi Tuukka & Niemelä Juhani 2003. Dialogi yksilöstä ja yhteisöistä.

Helsinki: Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.

Helsinki: Tammi.

Turunen, Kari E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena-Kustannus Oy.

Uusitalo; Hannu 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Helsinki: Wsoy.

LIITTEET

LIITE 1.

Lupa haastatteluun

Pyydän lupaa alaikäisen lapsenne haastatteluun sekä haastatteluaineiston käyttämiseen opinnäytetyötäni varten. Olen sosionomi-diakoniopiskelija Diakonia-ammattikorkeakoulusta Etelän Helsingin toimipaikasta. Opinnäytetyöni tarkoitus on kuvailla Keravan Nuorten Pysäkin avoimen Punaisen puolen toimintaa, sen yhteisöllisyyden ja dialogisuuden kautta.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Haastattelut nauhoitetaan.

Kaikki haastatteluissa saatu aineisto käsitellään luottamuksellisesti, eivätkä haastateltavan henkilötiedot tule missään opinnäytetyöni vaiheessa ilmi. Missään vaiheessa ei kerrota sellaisia tietoja, joista haastateltava olisi henkilönä tunnistettavissa.

Näitä suostumuslomakkeita kirjoitetaan kaksi kappaletta, molemmille osapuolille yksi kappale.

Kiitos suostuksestanne!

Paikka ja aika

Haastattelija

Anneli Saaretmaa

Huoltajan allekirjoitus

LIITE 2.

TEEMAHAASTATTELUKYSYMYKSIÄ

TAUSTATIETOJA

1. Kuinka kauan olet käynyt Pysäkin avoimella puolella?
2. Kuinka usein käyt Pysäkin avoimella puolella?
3. Miten käytät aikasi Pysäkin avoimella puolella?
4. Mistä syistä käyt Pysäkin avoimella puolella?

YHTEISÖ

5. Mitä olet tehnyt yhdessä muiden avoimen puolen nuorten kanssa?
6. Millainen yhteishenki avoimella puolella on?
7. Mitkä seikat mielestäsi vaikuttavat avoimen puolen viihtyvyyteen?
8. Mitkä tekijät vaikuttavat omiin kokemuksiisi avoimella puolella?

DIALOGISUUS

9. Miten tulet kuulluksi avoimella puolella?
10. Miten saat ajatuksesi esitettyksi avoimella puolella?
11. Millaisina koet keskustelutilanteet avoimella puolella?
12. Miten sinuun suhtaudutaan avoimella puolella?
13. Miten sinä lähestyt muita avoimella puolella?
14. Millaisena näet ohjaajan merkityksen avoimella puolella?
15. Millaisissa tilanteissa on vaikea saada kontaktia muihin kävijöihin tai ohjaajaan avoimella puolella?
16. Millaisia asioita tai aiheita on helppo käsitellä avoimella puolella?

LISÄKYSYMYKSIÄ

17. Mitä olet oppinut avoimella puolella? Miksi ajattelet näin?
18. Mikä mielestäsi toimii avoimella puolella? Voitko perustella?
19. Miksi mielestäsi jokin ei toimi avoimen puolen toiminnassa? Kerro lisää.
20. Miksi Pysäkin avoin puoli on sinulle tärkeä?

LIITE 3 Keravan Nuorten Pysäkin toimintaperiaatteet

NUORTEN PYSÄKIN TOIMINTAPERIAATTEET

Jokainen ihminen on arvokas.

Jokaisella ihmisellä on oikeus toimia, tuntea ja ajatella niinkuin kokee parhaaksi edellyttäen, ettei hän toiminnallaan loukkaa toisten vastaavaa oikeutta.

Jokainen ihminen on vastuussa omien valintojensa seurauksista.

Jokaisella ihmisellä on samat oikeudet riippumatta iästä, sukupuolesta, sosiaalisesta asemasta, elämänkatsomuksesta tai uskontokunnasta, kielestä, kansallisuudesta, rodusta, etnisestä taustasta poliittisesta vakaumuksesta, sukupuolisesta suuntautumisesta tai terveydentilasta.

Jokainen ihminen ansaitsee tulla kohdelluksi tasavertaisesti, kunnioittavasti ja luottamuksellisesti.

LIITE 4. Esimerkki aineiston sisällönanalyysistä

Analyysin ensimmäinen vaihe käsitti aineiston läpi lukemisen moneen kertaan ja samalla perehtymisen saatuihin vastauksiin useampaan kertaan.

Haastateltavien ilmaisuja:

Kaikki saa sanoa omat mielipiteensä.

Kaikilla on oma juttunsa.

Melkein mitä vaan voi esittää.

Sä voit vapaasti olla just se kuka sä oot.

Pysäkillä on puhe avointa ja luontevaa.

Sain olla oma itteni, ei tarvinu esittää.

Puhumme yleensä porukassa, aihe alkaa jonkun jutuista, avoimesti, ja siihen voi kommentoida kuka tahansa

Tutkimustehtävään vastaavien ilmaisujen ryhmittely:

Kaikki saavat vapaasti sanoa omat mielipiteensä. Sä voit vapaasti olla just se kuka sä oot Vapaaehtoisuus, Vapaus --> Dialogisuus

Pysäkillä on puhe avointa ja luontevaa. Kaikilla on oma juttunsa. Melkein mitä vaan voi esittää. Avoimuus, Rehellisyys, Yksilöllisyys --> Osallisuus

Sain olla oma itteni, ei tarvinu esittää → Mielipiteen vapaus ja tasavertaisuus --> Kokemus osallisuudesta

Puhumme yleensä porukassa, aihe alkaa jonkun jutuista, avoimesti, ja siihen voi kommentoida kuka tahansa → Yhdistävä tekijä yhteisöllisyyteen → Kokemus dialogisuudesta ja osallisuudesta